

SLOVENSKI vestnik

Lefnik XXIV.

Celovec, petek, 14. marec 1969

Štev. 10 (1394)

Kakor poročamo v posebnem članku, je v zadnjih dneh spet prišlo do zločinskih napadov na ustanove koroških Slovencev. Tokrat so si storilci in njihovi naredbodajalci izbrali naša združena poslopja — najprej v Velikovcu in naslednjo noč še v Dobrli vasi, kjer so pustili tudi svojo vizitko, dovolj vidno izpisano in nedvoumno formulirano. Ob ne ravno olikanem, vendar pri nas na Koroškem že kar precej udomačenem pozivu „TSCHUSCHEN RAUS“ pač ne more biti dvoma o namenu in pomenu teh napadov, kakor tudi ne bi smelo biti dvoma o tem, kje je treba iskati storilce in zlasti njihove duhovne očete.

Ni proič, da so bili izvedeni zločinski atentati na naše ljudi in naše ustanove. Če bi hoteli naštetati vse take primere, ki so se zvrstili v letih po zadnji vojni, bi morali napisati obsežen seznam, ki bi bil dolga ve-

TSCHUSCHEN RAUS

riga žalostnih dejstev, vendar ena sama obtožba razmer, v katerih živimo. Predvsem pa bi morali pri takem naštetanju protislovenskih izpadov in napadov pri vsakem konkretnem podatku zapisati tudi ugotovitve, da vse do danes niti v enem samem primeru niso izsledili „neznanih“ storilcev ter jih postavili pred sodišče, da bi prejeli zasluženo kazeno za svoje protizakonito dejanje.

Tozadevna bilanca je vsekakor značilna. Nikdar nečemo kakorkoli zmanjševati naporov in prizadevanj vodilnih političnih in vladnih činiteljev na Koroškem, da bi prišlo do strpnega sožitja med obema narodoma v deželi. Prav tako pa seveda tudi ne moremo zapirati oči pred dejstvi, ki zgovorno kažejo, da ima koroška stvarnost dva povsem različna obraza. Kakor je namreč po eni strani razveseljivo, da se nenehno večja krog tistih, ki se pošteno in iskreno zavzemajo za pomiritev, pa je po drugi strani toliko bolj žalostno, da majhna peščica nepopoljšljivih sovinstov kljub temu lahko nemoteno in nekažnovano nadaljuje s svojim pogubnim delom.

Pri tem ne mislimo toliko na neposredne storilce dejanj, do kakršnih je zdaj prišlo v Velikovcu in Dobrli vasi. V prvi vrsti je treba videti ozadje, videti je treba ozračje, v katerem sploh lahko pride do takih stvari. Tukaj gre predvsem za dejavnost vseh tistih posameznikov in organizacij, ki se skrivajo pod plaščem raznih zlaganih idealov in načel, v resnici pa vsa njihova aktivnost ni nič drugega kot načrtno hujskanje na narodnostno mržnjo in zastrupljanje odnosov med deželani obeh narodnosti.

Mislimo, da je ta sicer neprijetna, zato pa toliko bolj nevarna „koroška posebnost“ znana vsakomur. Torej bi morala biti znana tudi tistim, ki nosijo odgovornost za položaj in razvoj v deželi. Spričo atentatov, kot smo jih znova prisiljeni zapisati v našo kroniko, se na odgovornih mestih ne bi mogli več izgovarjati, da nimajo zakonitih možnosti. V členu 7 državne pogodbe je tozadevno zelo jasno določilo, treba se ga je samo poslužiti. Predvsem pa se potrebno ukrepanje ne sme omejeovati zgolj na izsleditev in kaznovanje neposrednih storilcev, marveč je v prvi vrsti treba poskrbeti, da bo na Koroškem končno prevladalo vzdušje, v katerem se take in podobne stvari sploh ne bodo več mogle dogajati.

IX. KONGRES ZKJ V BEOGRADU:

Za nove družbene odnose

na osnovah samoupravljanja in neposredne demokracije

V Beogradu zaseda ta teden IX. kongres Zveze komunistov Jugoslavije, na katerem sodeluje več kot tisoč delegatov iz vseh jugoslovanskih republik, navzočih pa je tudi 65 delegacij inozemskih komunističnih, socialističnih in drugih naprednih strank in gibanj iz vseh predelov sveta. Le socialistične dežele — razen Romunije — so svojo prejšnjo napovedano udeležbo v zadnjem trenutku odpovedale, očitno na pritisk Sovjetske zveze, kar se je posebno jasno pokazalo v primeru Češkoslovaške.

Beograjski kongres ne pomeni le zgodovinske prelomnice v razvoju Jugoslavije, marveč ga tudi v široki mednarodni javnosti ocenjujejo kot enega najvažnejših trenutnih dogodkov. O tem priča že dejstvo, da delo kongresa poleg več sto domačih novinarjev spremlja tudi 200

inozemskih dopisnikov ter mu ves svetovni tisk dan za dnevno posveča izredno pozornost. Pri tem splošno poudarjajo, da pomeni ta kongres kritičen obračun s preteklostjo, hkrati pa začetek novega obdobja uveljavljanja socialističnih načel na tako široki demokratični osnovi, „kot je ne dopušča nobena druga komunistična partija“.

Delo kongresa se je začelo s slavnostno sejo, ki je bila posvečena 50-letnici KPJ. Na seji je predsednik Tito podal pregled zadnjih petdeset let delovanja partije in se dotaknil tudi mednarodnih dogodkov, ki so vplivali na usodo narodov Jugoslavije. Pri tem je spregovoril o junaškem narodnoosvobodilnem boju ter o težavah in uspehih povojne obnove in izgradnje. Kot največjo pridobitev tega razvoja je poudaril socialistično samoupravljanje, socialistični samoupravni družbeni sistem, svobodno človeško demokratično ozračje, možnost delovnega človeka, da odloča o poteh in rezultatih svojega dela in da razvija svoje ustvarjalne sile.

Predsednik Tito je naglasil, da je morala socialistična Jugoslavija voditi težko borbo za svojo neodvisnost in enakopravnost ter je pri tem poleg pritiska in izsiljevanja mednarodne reakcije prva leta po vojni bila izpostavljena močnemu političnemu, gospodarskemu in psihološkemu pritisku tudi s strani držav tako imenovanega socialističnega tabora. Danes ves svet ve, je dejal Tito, da so pravi vzroki napada na Jugoslavijo popolnoma drugačnega značaja, da je to bila pravzaprav napoved zgodovinsko neizbežnega konflikta v mednarodnem delavskem gibanju. Ta gonja proti socialistični Jugoslaviji je povzročila veliko nezaupanje v socializem mnogih ljudi na svetu.

Predsednik Tito je potem poudaril, da ZKJ ne trdi, da ima vedno prav. Ona sodi, da za svojo politiko odgovarja predvsem pred lastnim ljudstvom. „Z graditvijo novih

Vojni zločini ne smejo zastarati

Komisija OZN za človekove pravice je na svojem zasedanju v Ženevi izglasovala resolucijo, s katero poziva vse države sveta, naj podpisajo in ratificirajo mednarodno konvencijo, s katero bi časovno ne omejili preganjanja vojnih zločincev in zločinov proti človeštvu. Resolucija, ki je bila sprejeta na pobudo Sovjetske zveze in Poljske, poleg tega zahteva, naj države skrbno preiskujejo vojne zločine in zločine proti človeštvu, odkrivajo zločince, jih aretirajo in kaznujejo vse tiste, ki še niso bili kaznovani za svoje zločine.

Poziv Združenih narodov je toliko bolj pomemben, ker bi naj v Zahodni Nemčiji konec tega leta začel veljati že svoječasno močno osporavani zakon, po katerem vojnih zločincev ne bi več preganjali.

Spet zločinski napadi na ustanove koroških Slovencev

V noči od ponedeljka na torek so neznan storilci nasilno odstranili napisno tablo s poslopja Hranilnice in posojilnice v Velikovcu, v noči od torika na sredo pa so si zlikovci izbrali poslopje Hranilnice in posojilnice v Dobrli vasi, kjer so na zunanjo steno z velikimi črkami zapisali „TSCHUSCHEN RAUS“.

Najnovejša napada na ustanove koroških Slovencev sta med našim ljudstvom izzvala silno ogorčenje. Pristojni varnostni organi so bili o zločinskem dejanju takoj obveščeni ter so začeli s preiskavo. Koroški Slovenci pričakujemo, da bodo „neznane storilce“ odkrili ter jih najstrožje kaznovali.

To pričakovanje je toliko bolj upravičeno, ker se je v zadnjih letih zvrstilo že mnogo takih in podobnih napadov, ne da bi v enem samem primeru storilce izsledili in kaznovali. Ravno ta „neuspeh“ pri zasledovanju protislovenskih atentatorjev pa daje zločinskemu elementu očitno še pobudo za nova dejanja, naperjena tako proti Slovincem in njihovim ustanovam, kakor hkrati tudi proti mirnemu sožitju v deželi.

družbenih odnosov na osnovah samoupravljanja in neposredne demokracije daje Jugoslavija svoj prispevek splošni teoriji in praksi socializma, prepričana, da se socializem bogati z uspehi vsakega gibanja, ki uspešno rešuje naloge svoje sredine. Socialistične države so posebno dolžne pokazati svetu rezultate o graditvi novih družbenih odnosov. Morale bi v medsebojnih odnosih dati primer doslednega spoštovanja pravice vsakega naroda do svobodnega in vsestranskega razvoja. Nasprotno pa smo še vedno priče, da se v odnosih med socialističnimi državami in komunističnimi partijami načela internacionalizma včasih zlorabljuje, da bi se v njegovem imenu posa-

meznim partijam vsilile neke enostranske obveznosti.“

Eden izmed dosedanjih viškov kongresa je bilo obširno poročilo predsednika Tita, ki je govoril o aktualnih notranjih in mednarodnih vprašanjih, po drugi strani pa o vlogi ZKJ v sistemu socialističnega samoupravljanja. Podrobno delo kongresa pa se odvija v sedmih komisijah, ki bodo o svojih zaključkih in sklepih potem poročale na plenarni seji. Kongres bo med drugim sprejel statut ZKJ, o katerem pravijo, da pomeni pravo revolucijo v organizaciji komunistične partije. Izglasovane pa bodo predvsem smernice za bodoči razvoj Jugoslavije ter določene naloge, ki jih bo pri tem morala odigrati ZKJ.

Nedavne predsedniške volitve so zaostrele odnose v bonški koaliciji

Poraz, ki so ga na nedavnih zahodnonemških predsedniških volitvah doživele desničarske sile, je očitno zelo zabolel. Zabolel je predvsem krščanske demokrate, ki so kot najmočnejša stranka, katera je že vsa leta obstoja Zahodne Nemčije na oblasti, verjetno bili prepričani, da sploh ne morejo pogoreti s svojim kandidatom. Pa so le pogoreli, kajti izvoljen je bil socialdemokratski kandidat in novi predsednik Zahodne Nemčije ne bo Schröder, marveč Heinemann.

Ravno ta Heinemann pa kaže, da se na položaju najvišjega predstavnika države ne misli zadovoljiti z

vlogo „reprezentančne figure“, ampak namerava vplivno posegati v državno življenje in dogajanje. O tem nedvoumno priča njegova izjava glede zopetne oborožitve Nemčije oziroma glede vloge, ki pripada vojski. Takoj po svoji izvolitvi je namreč Heinemann v intervjuju za list „Stuttgarter Zeitung“ obrazložil svoja gledišča o dosedanjih in bodoči zahodnonemški politiki. Pri tem je zavzel precej kritično stališče zlasti do blokvske politike in dejal, da „NATO ne more biti zadnja stran nemške politike“, ker je združitve nemškega naroda v okviru NATO prav tako nemogoča, kot je nemogoča v okviru varšavskega pakta. Zato moramo biti v načelu pripravljeni ostreti se teh blokovskih vezi, je naglasil Heinemann ter posebej glede zahodnonemške vojske v tej zvezi izjavil, da mora biti pripravljena „na omejitve svoje vloge v prid boljši politični ureditvi“.

Seveda je samo naključje, da je Heinemann na predsedniških volitvah premagal ravno sedanjega obrambnega ministra, toda njegove izjave na račun vojske so zadostovale, da se je izpostavil ostrim napadom desnice. Od majhnih krajevnih funkcionarjev stranke preko raznih ministrov gor do kanclerja Kiesingerja so krščanski demokrati smatrali za potrebno, da novega državnega predsednika „poučijo“, da v Zahodni Nemčiji politiko vodi vlada, njene smernice pa določa kancler.

Vendar pa se predsednik Heinemann s takimi napadi ne pusti ustraševati. Izjavil je, da si zastran tega, da utegnejo pasti po njem desni elementi, ne dela skrbi. Pravi, da je bila Zahodna Nemčija „doslej dovolj konservativna“ in da je treba spoznati, da so v njej tudi drugačni ljudje, ne samo konservativni.

„Slovenski praznik“ na Tržaškem

Kot živ in zgovoren dokaz narodne in kulturne zavesti primorskih Slovencev je zadnjo nedeljo v Nabrežini na Tržaškem potekala velika kulturno-prosvetna prireditve, ki jo je Prosvetno društvo „Igo Gruden“ priredilo pod naslovom „Slovenski praznik“.

Na prireditvi so sodelovale vse prosvetne ustanove v devinsko-nabrežinski občini — od mladinskega pevskega zbora „Kraški slavček“ ter moških zborov „Igo Gruden“ in „Fantje izpod Grmade“ pa do nabrežinske pihalne godbe in gojencev nabrežinsko-devinske podružnice „Glasbene matice“ iz Trsta, prav tako pa so nastopili mnogi deklamatorji, medtem ko je slavnostni govor imel letošnji Prešernov nagradenec prof. Alojz Rebula.

Med častnimi gosti, ki so se udeležili te uspele prireditve, so bili tudi domači župan Drago Legiša, tajnik Slovenske kulturno-gospodarske zveze iz Trsta Bogo Samsa, Slovensko prosvetno zvezo v Trstu pa sta zastopala podpredsednik Miro Kapelj in tajnik Edvin Svab.

Prireditve „Slovenski praznik“ je veljala spominu na številne obletnice, ki jih obhaja v tem času primor-

sko ljudstvo, od stoletnice ustanovitve čitalnic pa do 25-letnice vstaje primorskega ljudstva proti fašizmu. „To so obletnice — je dejal tajnik domačega društva Bojan Brezigar — ki so za obstoj slovenskega naroda v naših krajih zelo pomembne. V spominu hočemo ohraniti vse naše velike može, ki so pripomogli k temu, da se je dvignilo na najvišjo raven to, kar nam je najdražje, naša kultura, ki tvori važen sestavni del naše slovenske zgodovine.“

Prof. Rebula pa je v svojem slavnostnem govoru poudaril predvsem momente, ki naj primorskemu Slovincu potrdijo njegovo nacionalno izbiro: zgodovinsko privilegiranost, ki je dala Slovincem preživetje na področju, kjer so se utopili močnejši narodi, geografsko privilegiranost slovenske zemlje v njeni enkratni lepoti, višino slovenske kulture, vitalnost slovenskega gospodarstva in sploh slovensko prisotnost v vseh oblikah modernega civiliziranega življenja. Poudaril je, da kulturno in civilizacijsko Slovincem ni treba nikjer začenjati, ampak samo nadaljevati. Njegov govor je izzvenel v ugotovitev, da se zvestoba slovenskosti ne sklada samo z nedotakljivim zakonom narave, ampak se tudi bivanjsko edino spleča.

Razvoj prebivalstva Sovjetske zveze

POŠIROKEM SVETU

Ob koncu leta 1968 je Sovjetska zveza štela okroglo 240 milijonov prebivalcev, kar je približno 7,7 odstotka vsega svetovnega prebivalstva. Zaradi primerjave navajamo, da je ob koncu leta 1913, torej ob koncu zadnjega mirnega leta pred prvo svetovno vojno, na ozemlju današnje Sovjetske zveze živelo 159 milijonov ljudi, zadnje leto miru (za Sovjetsko zvezo) pred drugo svetovno vojno, torej leta 1940, pa je bilo v Sovjetski zvezi 194 milijonov prebivalcev. To pomeni, da je kljub izgubam med prvo svetovno vojno in revolucijo, kljub izselitvi kakih 3 milijonov sovjetskih državljanov po revoluciji

in kljub „ceni“, ki jo je terjala Sibirija za časa Stalina, prebivalstvo Sovjetske zveze v letih od 1913 do 1940 naraslo za 35 milijonov, torej povprečno za 1,3 milijona ljudi na leto. Med drugo svetovno vojno pa je Sovjetska zveza utrpela izredno velike človeške izgube, saj je padlo v vojni ali zgubilo življenje v nacističnih taboriščih 20 do 22 milijonov sovjetskih državljanov, to je dobrih 11 odstotkov prebivalstva. Zaradi teh velikanskih izgub je prebivalstvo Sovjetske zveze šele leta 1955 doseglo spet predvojno raven, medtem ko šteje danes 46 milijonov ljudi več kot pred začetkom zadnje vojne.

Vsekakor bi mogli reči, da je Sovjetska zveza razmeroma naglo prebolela izgube v ljudeh iz druge svetovne vojne, kajti upoštevajoč dejstvo, da je utrpela občutljive izgube tudi na račun manjšega števila rojstev med vojno, smemo reči, da se je demografski prirastek po vojni vrtil pri dveh milijonih na leto.

Drugi moment, ki ga moremo pri tem za beležiti, je razmeroma visok odstotek rojstev. Na 1000 prebivalcev se v Sovjet. zvezi povprečno rodi na leto 17,4 otroka, kar vsekakor ni malo. Nadaljnja okolnost, ki vpliva na naraščanje prebivalstva, je zmanjšana smrtnost. Za primerjavo nekaj podatkov iz prejšnje in iz novejši dobe: leta 1913 je v Sovjetski zvezi umrlo na tisoč prebivalcev povprečno 29 oseb, leta 1940 jih je umrlo le še 18, leta 1950, torej pičlih pet let po drugi svetovni vojni, je znašala smrtnost le 9,7 na tisoč prebivalcev, v nadaljnjih sedmih letih pa se je ta odstotek zmanjšal še na 7,6 osebe.

Ustrezno s tem se je podaljšala tudi povprečna življenjska doba. Po statističnih podatkih, ki jih navaja agencija „Novosti“, je v letih 1896 in 1897 znašala povprečna življenjska doba v stari Rusiji komaj 32 let, lanske leto pa so preračunali, da znaša življenjska doba danes že 70 let. Seveda je bil nekoč zelo pomemben pri nizki povprečni življenjski dobi delež otroške smrtnosti, kajti ob prelomu stoletja je kar 43 odst. otrok umrlo že do pelega leta starosti. Tisti pa, ki so preživeli to dobo, so imeli v povprečju življenjsko dobo 50 let. Po podatkih za zadnjih pet let pa umre pred petim letom starosti komaj 3,6 odstotka otrok. Kdor v sedanjih

dobi doseže pet let starosti, ima pred seboj povprečno nadaljnjih 68 let življenja.

Kakor za druga zemljepisna področja, veljajo tudi za Sovjetsko zvezo določene razlike glede na prirodni prirastek raznih narodov in ljudstev. Če upoštevamo vso Sovjetsko zvezo, se je od leta 1940 do konca leta 1968 število prebivalstva, upoštevajoč tudi izgube v drugi svetovni vojni in ustrezne druge izgube, povečalo za 22 odstotkov. Toda prebivalstvo Moldavije na primer se je v tem času povečalo za 41 odstotkov, prebivalstvo republik Kavkaza in Urala za 45 odstotkov, vzhodna Sibirija je v tem času povečala svoje prebivalstvo za 49 odstotkov, v republikah osrednje Azije (Tadži-

kistan, Kirgizija, Uzbekistan in Turkmenija) je prebivalstvo naraslo za 71 odstotkov in na področju Daljnega vzhoda za 81 odstotkov, v Kazakstanski republiki pa celo za 210 odstotkov.

Razumljivo se je prebivalstvo Kazakstana povečalo tudi na račun doseljevanja ljudi iz drugih republik, medtem ko ni nobene dvoma glede bolj nagle populacije tistih predelov Sovjetske zveze, ki so bili nekoč in so deloma še vedno bolj zaostali v primerjavi z evropskim delom dežele. To pa hkrati tudi pomeni, da je v evropskem delu Sovjetske zveze naraščanje prebivalstva precej manjše.

Postati član ameriške vlade

ne pomeni nujnoboljšanja finančnega položaja

Splošno velja, da visok položaj v državi prinaša slavo in včasih pozneje, po vrnitvi v zasebno življenje, tudi materialno korist. Vendar pa se včasih tudi zgodi, da uspešni poslovni ljudje v visokih državnih službah dobivajo precej nižje plače, kot so jih bili vajeni prej v zasebnem življenju.

To še v posebni meri velja za vlado novega ameriškega predsednika Nixona. Posebna komisija kongresa se je sicer izrekla za povišanje plač vodilnih ameriških politikov, in sicer plače predsednika od 100.000 na 200.000 dolarjev letno, plače podpredsednika od 43.000 na 67.500 dolarjev ter plače članov kongresa od 30.000 na 50.000 dolarjev na leto. Toda vseh dvanajst vodilnih članov vlade dobiva enake plače — 35.000 dolarjev letno, kar za člane sedanjih vlade gotovo ne pomeni izboljšanja njihovih dohodkov.

Da bi postal zunanji minister, se je William Rogers odpovedal dohodkom v višini 300.000 dolarjev na leto, ki jih je zaslužil kot pravnik in delničar družbe „Dreyfus Fund“. David Kennedy, novi minister za finance, je kot predsednik „Continental Illinois National Bank and Trust Company“ zaslužil okrog 230.000 dolarjev na leto, Maurice Stans, novi minister za trgovino, pa je imel kot predsednik investicijske banke „Glore Forgan, William R. Staats, Inc.“ 250.000 dolarjev letnih dohodkov. Novi vrhovni javni tožilec John Mitchell je zaslužil več kot 200.000 dolarjev na leto, Winton Blount, novi minister za pošto, pa po lastnih besedah „nekajkrat po 35.000 dolarjev“.

Prav tako se je svoji državni službi na ljubo odpovedal John Volpe mestu predsednika družbe „John A. Volpe Construction Company“, ko je postal minister za promet; svoj delež v družbi namerava prodati za milijon dolarjev, četrtino te vsote pa mu bo pobrala davkarja. Novi notranji minister Walter Hickel je svoje zasebno premoženje, ki ga cenijo na 14 milijonov dolarjev, postavil pod

skrbništvo že leta 1966, ko je bil izvoljen za guvernerja Aljasko. Kot guverner je dobival letno 27.000 dolarjev, torej se mu bo plača zdaj povišala. Nasprotno pa bo novi minister za gradnje in urbanizem George Romney pri krajsan letno za 5000 dolarjev, kajti kot guverner države Michigan je dobival 40.000 dolarjev na leto.

Precej nižjo plačo kot doslej bo dobival novi državni sekretar za delo Georg Shulz, ki je bil je prej predstoj. oddelka za trgovino na čikaški univerzi in predsednik „General American Transportation Comp.“. Clifford Hardin, novi sekretar za kmetijstvo, bo sicer dobival enako osnovno plačo, kot jo je imel kot dekan univerze v Nebraski, pač pa se bo moral odpovedati svojemu brezplačnemu stanovanju. Le za novega obrambnega ministra Melvina Lairda ter ministra za zdravstvo, vzgojo in socialno Roberta Fincha nova služba ne pomeni bistvene spremembe glede dohodkov.

Dunaj pred volitvami

Na Dunaju bodo 27. aprila volili nov občinski odbor, ki je hkrati tudi deželni zbor. Volitve bi morale biti šele letos jeseni, vendar jih je socialistična večina v občinskem odboru preložila na spomlad, z utemeljitvijo, naj volivci odločijo glede velikih načrtov, ki jih bodo na Dunaju začeli uresničevati še to leto.

Pri tem gre za projekte, s katerimi naj bi se Dunaj pripravil na leto 2000, ko se bo prebivalstvo Dunaja povečalo za 150.000 do 200.000 ljudi. V tej perspektivi bi morali po socialističnih načrtih v prihodnjih petih letih zgraditi najmanj 65.000 novih stanovanj, 20 otroških vrtcev, deset domov za upokojence ter zagotoviti 25.000 novih delovnih mest.

Proizvodnja avtomobilov

Svetovna proizvodnja avtomobilov je lani znašala okrog 25 milijonov enot, kar pomeni, da je bila za približno 2,5 milijona večja kot v letu 1967. Pri tem pa je vsekakor značilno, da proizvodnja ni narasla toliko zaradi povečanega povpraševanja v deželah, ki same izdelujejo avtomobile, marveč v prvi vrsti zaradi močnega povečanja v povpraševanju dežel, ki nimajo lastne avtomobilske industrije.

Na prvem mestu je bila spet Amerika (8.550.000 avtomobilov) pred Japonsko (4 milijone) in Zahodno Nemčijo (3,1 milijona). Francija (1.950.000 avtomobilov) se je še obdržala na četrtem mestu, toda Velika Britanija (1,6 milijona) je morala svoje dosedanje peto mesto že odstopiti Italiji, ki je lani izdelala 1.850.000 avtomobilov.

Povezava gorskega turizma z obmorskim turizmom

Strokovnjaki mednarodne organizacije OECD so skupaj z domačimi turistič. gospodarskimi strokovnjaki izdelali predlog programa razvoja turizma v Sloveniji. Pri tem je bil dan poseben poudarek na gorski turizem ter na povezavo gorskega turizma z obmorskim turizmom.

Za izvedbo takega načrta govori predvsem praktična izkušnja, ki kaže, da povpraševanje inozemskih turistov po letnem in zimskem bivanju v gorah in izmeničnem bivanju ob morju vse bolj narašča. Tem zahtevam so se že začeli prilagajati pri gradnji novih turističnih zmožljivosti, ki nastajajo tako v gorah kakor tudi ob morju. Ravno s tem pa je že uspelo znatno izboljšati tudi strukturo po mesecih, saj so lani dosegli, da znašajo nočnine v štirih poletnih mesecih v Sloveniji le 73 odstotkov letnih nočnin, medtem ko znaša v jugoslo-

vanskem merilu ta delež še 85 odstotkov (za primerjavo: v Avstriji znaša delež 74 odstotkov).

Omenjeni podatki nedvomno kažejo, kakšnega pomena je za Slovenijo pospešena nadaljnja izgradnja turistične alpsko-obalne cone. V naslednjem razdobju naj bi s pomočjo kredita Mednarodne banke za obnovo in razvoj zgradili 20.000 novih ležišč, dosegli pri žičnicah vseh vrst še 35.000 prevozov dnevno, povečali restavracijske zmožljivosti za 30.000 sedežev ter zgradili rekreacijske, športne in kumunalne objekte. Z gradnjo naj bi začeli v letošnjem letu, skupna vsota vseh investicij pa bi znašala 1.373 milijonov din.

Slovenska turistična alpsko-obalna cona je že sedaj območje, na katerem je več mednarodno priznanih turističnih centrov, ki so med seboj povezani

in tvorijo celoto v kompleksnosti ponudbe, cestni povezavi, lahka pa tudi v enotnosti ponudbe. Alpsko-obalna cona obsega območje Kranjske gore z Vrhičem in Mojstrano, Bled s Triglavskim pogorjem, Tolmin s Kaninom ter obalno območje od Portoroža do italijanske meje.

Načrti za vse vrste objektov so v fazi idejnih projektov, nekateri pa celo že v fazi glavnih projektov in so že usklajeni s krajevnimi in regionalnimi urbanističnimi programi, ki temelje na študijah o možnosti razvoja turizma v Sloveniji, o tranzitnem turizmu v Jugoslaviji oziroma Sloveniji, ki je bil izdelan s pomočjo strokovnjakov OZN in o zimskem turizmu v Jugoslaviji, ki je bil izdelan s sodelovanjem strokovnjakov OECD.

Planirane turistične investicije na obravnavanem območju

pomenijo najbolj rentabilne naložbe, saj omogočajo v pretežnem delu izkoriščanje letne in zimske sezone, nanje pa gravitirajo predvsem turisti iz Italije in iz dežel severozahodne Evrope. K vsemu temu pa je treba dodati še to, da v Sloveniji močno povečuje rentabilnost naložb razvit tranzitni in izletniški turizem, kar je posledica izredno ugodne geografske lege. Lani je bilo v Sloveniji zabeleženih več kot 30 milijonov enostranskih prehodov tujcev čez državno mejo in več kot 10 milijonov prehodov meje jugoslovanskih državljanov v rednem in maloobmejnem prometu. Tega velikega dotoka tujcev v Slovenijo in tranzita prek Slovenije pa ne morejo v zadostni meri izkoristiti, ker še manjka zmožljivosti, ki neposredno služijo stacionarnemu, izletniškemu in tranzitnemu turizmu.

SAIGON. — Ameriški obrambni minister Laird je po razgovorih, ki jih je imel z južnovietnamskimi politiki, na tiskovni konferenci izjavil, da utegne Amerika povečati svoj proračun za vietnamsko vojno. Rekel je, da so „dodatna sredstva“ potrebna za okrepitev južnovietnamskih oboroženih sil.

JERUZALEM. — Po nedavni smrti predsednika izraelske vlade Levija Eškola je laburistična stranka, ki ima v parlamentu večino, izbrala za novega predsednika vlade znano izraelsko politično delavko Goldo Meir, katera je svoječasno bila tudi na položaju zunanjega ministra.

KAIRO. — Od 24. do 27. marca bo v Kairu konferenca azijskih in afriških držav, posvečena gospodarskemu sodelovanju. Na konferenci bodo razpravljali o vlogi drobnih industrij v gospodarskem razvoju azijskih in afriških dežel. Konferenca se bodo predvidoma udeležili predstavniki kakih 40 azijskih in afriških držav ter svetovnih organizacij, ki se bavijo s problemi industrijskega razvoja.

DUNAJ. — Angleška kraljica Elizabeta II. bo na povabilo zveznega prezidenta Jonasa prišla 5. maja na petdnevni uradni obisk v Avstrijo. Spremljal jo bo njen soprog vojvoda edinburški. Poleg Dunaja bodo angleški gostje obiskali tudi še Stajersko, Solnograško in Tirolsko.

BUDIMPEŠTA. — Zadnjo soboto so se na Madžarskem spominjali obletnice rojstva znanega madžarskega revolucionarja Laszla Rajka, kateri je bil leta 1949 na podlagi skonstruirane obtožnice obsojen na smrt. Eno izmed ulic v Budimpešti so zdaj imenovali po Rajku ter mu odkrili spomniško ploščo.

DZAKARTA. — Potres, ki je pred tremi tedni prizadel zahodni del otoka Celebes, je po dosedanjih ugotovitvah terjal 600 človeških žrtev. Večina ljudi je utonila v valovih; ob potresu pa se je podrla tudi veliko hiš. Zemlja se še vedno ni umirila ter se še zdaj na dan zvrsti kakih 20 potresnih sunkov, ki pa niso več tako hudi, da bi povzročili večjo škodo.

HAVANA. — Okoli 500 strokovnjakov za vodno gospodarstvo, inženirjev, tehnikov in visoko kvalificiranih delavcev iz Sovjetske zveze in Bolgarije bo prispelo na Kubo, kjer bodo pomagali pri uresničevanju velikih irigacijskih načrtov in graditvi jezov. Ta sistem bo omogočil proizvodnjo 10 milijonov ton sladkorja v prihodnjem letu.

WASHINGTON. — V ameriškem senatu je bilo objavljeno poročilo, iz katerega je razvidno, da je v času od 1. julija 1967 pa do 30. junija 1968, torej tekom dvanajstih mesecev, iz ameriških vojaških enot dezertiralo 53.357 vojakov, to je za 13.000 vojakov več kot v letu poprej. Poročilo ugotavlja, da so ti pobege zajeli ljudi za tri in pol divizije. Vendar pa ameriški krogi ne iščejo vzrokov doma, marveč valijo krivdo na Švedsko, ker daje zatočišče beguncem iz ameriške vojske.

MADRID. — Sodišče za „varstvo javnega reda“ je obsodilo štiri katoliške duhovnike na leto dni zapora in na 10.000 pezet denarne kazni. V obtožbi je bilo rečeno, da so obtoženci leta 1966 organizirali v Barceloni demonstracije kot protest zaradi brutalnega policijskega ravnanja z nekaterimi zaprtimi študenti. Njihovo protestno akcijo je sodišče označilo kot „rušenje družbenega gibanja“.

PRAGA. — Češkoslovaški list „Lydova demokracie“ je objavil članek, v katerem obravnava vprašanje 45 ton zlata, ki so ga na Češkoslovaškem zaplenili nacisti, po vojni pa ga zadržuje Amerika. V članku je rečeno, da Amerika še vedno noče vrniti tega zlata Češkoslovaški. Amerika kaže do Češkoslovaške predsodke, je poudarjeno v listu, ker ji noče priznati statusa pooblaščenice države v trgovini, čeprav je Češkoslovaška članica GATT, torej mednarodnega sporazuma o trgovini in carinah. (Podobno ravna Amerika tudi z zlatimi rezervami drugih držav, čeprav za tako ravnanje nima nobenih moralnih in tudi nobenih zakonitih pravic.)

BEOGRAD. — Na zasedanju zvezne skupščine SFR Jugoslavije je vršilec dolžnosti državnega sekretarja za zunanje zadeve Mišo Pavičević obširno poročal o trenutnem mednarodnem položaju. Poudaril je, da sta za mednarodno dogajanje značilna dva protislovna procesa: po eni strani vse pomembnejši preobrat k narodni in družbeni emancipaciji, po drugi strani pa uporaba politike sile in hegemonije, vmešavanja v notranje zadeve drugih narodov in držav, krepitev blokovske politike in blokovskih struktur, utrjevanje monopola velikih sil v mednarodnih zadevah in tendenca širitve interesnih sfer.

MEMPHIS. — Morilec ameriškega borca za pravice črncev in Nobelovega nagradjenca Martina Luthra Kinga James Earl Ray je bil obsojen na 99 let ječe.

Dogme in tabuji

Dnevno čitamo v časopisih najraznovrstnejše članke in novice. Vendar se ni prav enostavno odločiti za objavo. Posebno ne, kadar gre za nove, doslej še nepopularne teze in nazore. Nastane takoj vprašanje: kaj bo rekel znanstveni krog, kako se bodo opredelili bralci? Končno pride pisec do sklepa, da je riziko prevelik, bolje bo, da roma napisano v koš.

Zaradi takšnega našega „previdnega“ mišljenja se razblini nešteto novih idej, ki bi lahko služile človeštvu, v prazen nič. In to samo zaradi tega, ker smo si zastavili razne dogme in tabuje, prek katerih si ne upamo.

Že od starih časov sem so se morali ljudje z naprednim mišljenjem boriti s takimi težavami. No — danes nismo več tako rahločutni, da bi prizadeti raziskovalec zaradi trdovratnega vztrajanja svojih znanstvenih kolegov na priučenih tradicijah storil samomor. Današnja doba nas je naredila bolj odporne. Spoznali smo, da lahko postane znanstvenik, ki se je okostenelo zagrizel v svojo smer, kaj kemalu pristranski, ker ne more več objektivno zasledovati in vrednotiti znanstvene misli, ki je v stalnem razvoju.

Danes, v dobi velikih napredkov, izumov in sprememb, začnemo gledati na svet drugače kot nekdanj, ko je skozi desetletja šlo vse po starem tiru in ko je človek v romantičnem vzdušju svojega ustaljenega življenja sanjal o namišljenih idilih in videl doživeti že v tem, če je v gotovih presledkih poštna kočija prečkala njegovo naselje.

Današnji pospešeni potek dogajanja nas dela v našem mišljenju proznejše. Ne moremo si več dovoljevati, da bi si z različnimi dogmami in tabuji omejevali nadaljnji razvoj. Svet teče danes prehitro. Kar je bilo večeraj res, postane lahko jutri smešno. Še pred kratkim so mnogi mislili, da so značajni, če so vztrajali pri svojih stališčih, ki so jih nekoč izrekli, čeprav so že davno spoznali, da so napačna. Danes se takšnim ljudem smejemo, ker vemo, da se oklepajo nečesa, kar ni več res, kar je zastarelo.

Danes vemo, da se je brezsmiselno boriti za zastarele nazore zato, ker smo jih pač imeli, da je brezsmiselno odklanjati vsako novo misel le zato, ker je nenavadna in ker grozi spremeniti naše gledanje na svet ter s tem tudi nas same. Nikoli ne moremo ničesar izgubiti, če izvemo ali če sami spoznamo kaj novega, pa če zveni v prvem trenutku še tako fantastično in nenavadno. Če zamenjamo neko staro in zastarelo stališče z nekim drugim, novim in boljšim stališčem, lahko samo pridobimo. S tem novim stališčem smo dobili spet nov pogled na življenje. In to nam omogoča, da lahko naše življenje spet izboljšamo.

Tudi glede logike prihajamo danes do novih sklepov. Danes spoznavamo, da ni vse res, kar se nam zdi logično, in da je lahko marsikaj res, kar se nam zdi nelogično. Zgodovina nas uči, da so se zdele marsikateri stvari, ki so danes že duševna last vsakega šolarčka, razen izumitelju skoraj vsem takratnim znanstvenikom fantastične, v praksi nemogoče in nelogične. Šele praksa jih je potem v teku časa lahko prepričala o možnosti praktične uporabe teh „nelogičnih, fantastičnih in nemogočih“ stvari.

Vsekakor nas današnji hiter tempo življenja sili na drugačno gledanje na življenje. Postajamo pravzaprav popolnoma novi ljudje — novi ljudje v novem svetu, ki se razvija s filmsko hitrostjo. Potrebno je, da se začnemo tega novega sveta zavedati. Šele tako se mu bomo lahko prilagodili in se harmonično stili z njim. Šele tako bomo lahko zavrgli starinsko miselnost in z njo vse starinske nazore.

Martin Kojc

»Mladi rod« oznanja pomlad

Za mesec marec in april je namenjena najnovejša številka „Mladega roda“, šolskega lista za koroško mladino, ki izhaja zdaj že osemnajsto leto ter posreduje naši mladini mnogo zanimivih in poučnih člankov. Že po barvi ovitka in po risbi na naslovni strani je razvidno, da gre tokrat za številko, s katero „Mladi rod“ oznanja pomlad. Zunaj v naravi je sicer še veliko snega in mraza, toda koledarsko se bo zima že kmalu poslovila in napravila prostor tistemu letnemu času, ki pomeni novo vstajenje, novo življenje. In v tem smislu izvenijo tudi številni prispevki, ki jih v tej številki prinaša „Mladi rod“.

To je najprej narodna pesem v priredbi Luke Kramolca „Lepo je pomlad' na svet“, potem je pesmica „Slovo zimi“, ki jo je napisala Elizabeta Spes, Vida Brest pa pesem „Pomladna“. Tudi v domoznanskih sestavkih je tokrat govora o tem, kaj se v tem času dogaja zunaj v naravi, ko je izginil sneg, ki so ga vzeli sonce in topli velrovi: spet poganja zelena tra-

va in cvetijo prve rožice, začena se delo na vrtu in na polju. Posebno podrobno pripoveduje o teh stvareh sestavek „Novice iz narave“, sledi pesem „Vigredna“ Marie Petrasko, posebej pa se „Mladi rod“ spominja tudi norčavega aprila, ki ga je Meta Rainer predstavila s pesmico „April“.

Seveda pa prinaša „Mladi rod“ tudi pester izbor raznih drugih prispevkov, kot so na primer pesem Danila Gorinška „Krepeljci“, resnična zgodba Stane Vinšek o pogumni Čopki, gradiščanska pripovedka o dveh zajcih, ali pa Slomškova povest o tem, kako so se uprli človeški udje. Med pesmicami lahko še omenimo narodno „Na vrtu moje mamice“, nadalje pesem Gustava Strniše „Kdo je ta?“, ali Manka Golarja „Zajček skače“ ter „Rdečo ciklamo“ Milene Batič.

Vielnamska pravljica „Dragočno zdravilo“ nas nehoite spomni na daljno deželo, ki je že dolga leta zapletena v krvavo vojno. V tuji svet nas popelje tudi pesem „Bagdadski kamelji sejem“, medtem ko so domačim krajem in ljudem posvečeni med drugim sestavki o kamnitem ribiču v Celovcu, o Karavankah in o „Evropskem mostu“ na avto cesti pri Innsbrucku. Pravi biser iz domače slovenske književnosti je odlomek črtice Prežihovega Voranca „Jirs in Bavh“, daljno preteklost pa pričarata pred bralca sestavka o Potočki zijalki v kameni dobi ter o nastanku in razvoju univerz.

S tem seveda še nismo našli vsega, kar obsega nova številka „Mladega roda“; lahko bi govorili še o raznih stalnih rubrikah, ki so posvečene slovnici, dopisovanju mladih bralcev s stricem Tonejem ali pa ljubiteljem trdih orehov — ugankarjem. Predvsem pa je treba povedati, da je „Mladi rod“ spet bogato ilustriran, tako da bo z besedo in sliko pritegnil svoje zveste mlade in tudi starejše prijatelje.

„Slovenska žena v revoluciji“

Tak je naslov nove stalne razstavne zbirke, ki so jo za letošnji dan žena odprli v prostorih Gorenjskega muzeja v Kranju. Hkrati z novo zbirko so v galeriji Gorenjskega muzeja odprli tudi razstavo likovnih del akademskih slikarke Dore Plestenjak-Slana.

Stalna razstavna zbirka „Slovenska žena v revoluciji“ obsega trenutno sedem sob, v katerih obiskovalec lahko vidi dokumente, ki obravnavajo vse faze borbe slovenskih žena za svoje pravice. Gradivo govori o predvojnem delovanju slovenskih proletark, o ženskem gibanju v letih 1941 do 1945, o okupatorjevem nasilju nad slovenskimi ženami, o ženi v revoluciji ter o uveljavljanju v narodnoosvobodilni borbi in kasnejši svobodni oblasti.

V enem izmed razstavnih prostorov so urejena likovna dela, ki obravnavajo socialno problematiko žene. Med njimi je tudi nekaj umetnin znane nemške slikarke Käthe Kollwitz, slavne prav zaradi mojstrskega upodabljanja tovrstne motivike. Razstavljeno gradivo bodo z dodajanjem novih dokumentov sčasoma še izpopolnili.

Francija slavi Napoleona

Letošnja 200-letnica rojstva velikega francoskega cesarja Napoleona je povod, da je vso Francijo zajel en sam val obujanja spominov na tega slavnega Francoza. Lahko bi rekli, da se Napoleon spet vrača v Francijo — na milijon načinov: na obeskkih za ključce, na odpiralnih steklenic, na brisačah, na medaljah in seveda na naslovnih straneh ilustriranih časopisov; povsod slavi cesar Francozov svoj 200. rojstni dan.

Za proslavo 200. obletnice Napoleonovega rojstnega dne so postavili poseben nacionalni komite, katerega častni predsednik ni nihče drugi kot današnji naslednik Napoleon — namreč državni predsednik general Charles de Gaulle. Mrtví Napoleon naj bi oživil turizem njegove Korzike. Veliko slavje naj bi se pričelo 28. aprila, trajalo pa bi do jeseni.

Iz obširnega sporeda le nekaj točk:

■ V pariški katedrali Notre-Dame bo svečana maša, poskrbljeno bo tudi za vojaško parado, prirejene bodo gledališke predstave iz zgodovine in ljudsko veselje v vseh mestih, ki so povezane z Napoleonovim imenom.

■ Priredili bodo (že razprodano) križarjenje z luksuzno ladjo „France“ na Korziko in otok sv. Helene, kamor je bil Napoleon izgnan.

■ Televizija bo predvajala 80 posebnih oddaj, organizirali bodo „Napoleonov filmski festival“ in priredili seveda tudi cel kup razstav.

Priprave na tako imenovano „Napoleonado 1969“ so se pričele že pred petimi leti. Spektakel so pripravljala tri združenja, med njimi tudi svetovni komite za proslavo 200. obletnice Napoleonovega rojstva. Agencija Havas je prevzela reklamo v tujini. Vlada

je dodelila za svečanosti na Korziki pet milijonov frankov.

Le malo je piscev, ki še niso (pa morda še bodo) napisali kakšno knjigo o Napoleonu. Zgodovinar Andre Castellet je organiziral romarski pohod v kraje s spomini na Napoleona. V letalu „Caravelle“ z imenom Bonaparte je Castellet nad oblaki med Korziki in Francijo naročeval Napoleonove priljubljene jedi: kosovo pašteto, hladno perunino, solato iz leče in burgundec. Z ladjo „Jeanne d'Arc“ je plul na otok sv. Helene in o njem napisal serijo člankov za časopis „France Soir“. Castellet trdi: Že deset let živim z Napoleonom.

Drugi časopisi in revije ne zaostajajo: „Figaro Littéraire“ in „Paris Matsch“ sta objavila serijo nadaljevanj o Napoleonu, „Paris Matsch“ pa je objavil že novo serijo; „Aurore“ ima „cesarsko nagradno križanko“, prva nagrada — 350 zlatih napoleon-drov.

Napoleonova bibliografija obsega okrog 400.000 zvezkov. Še o nobenem človeku ni bilo napisanih toliko knjig. Pokolenja bonapartistov v Franciji negujejo Napoleonovo legendo, ohranjajo zgodbe o njem in spomin s popevkami in reklamnimi posnetki.

Pa se je v republikanski Franciji vendar pojavil tudi odpor. Pariški mestni svet je zavrnil številne zahteve, da bi eno od ulic imenovali po Napoleonu. Šele za 200. rojstni dan naj bi Esplanade des Invalides dobila njegovo ime. Vsekakor pa hočejo „Napoleonado“ kljub vsemu praznovati kot še nikoli. In čez dve leti naj bi se to slavje še nadaljevalo — takrat bo 150-letnica Napoleonove smrti.

TUDI LETOS V LJUBLJANI:

Starodavna kmečka ohcet desetih parov iz deset dežel

V Ljubljani so se že začele priprave za tradicionalno „Kmečko ohcet“, ki se je v zadnjih letih razvila v veliko mednarodno turistično atrakcijo. Letos bo ta prireditev trajala tri dni — od 29. maja do 31. maja, po starih slovenskih običajih pa se bo poročilo deset parov iz desetih dežel.

Kot uvod v letošnjo „Kmečko ohcet“ bo 29. maja v dvorani Tivoli velika glasbena folklorna prireditev pod naslovom „Ljubljana vas pozdravlja, mladoporočenci“. Na tej zabavno glasbeni in folklorni prireditvi bodo obiskovalci spoznali vseh deset parov iz desetih evropskih držav, ki se bodo dva dni kasneje poročili v narodnih nošah svojih dežel; prav tako se bodo predstavile tudi folklorne skupine, ki bodo pare spremljale.

Naslednjega dne bo v motelu Medno fantovščina, v hotelu Lev pa slovo od deklet. Kakor lani bodo tudi tokrat sodelovale pri dekliški folklorne skupine. Zvečer pa bo na ljubljanskem gradu ognjemet, ki bo opozarjal, da se v Ljubljani dogaja nekaj izrednega.

Višek „Kmečke ohceti“ bo seveda 31. maja, ko bo deset parov reklo na ljubljanskem magistratu svoj „da“, vsak v svojem materinem jeziku. V svatovski povorki bo, kot računajo prireditelji, sodelovalo več kot 2500 narodnih noš, tako da bo povorka dolga skoraj tri kilometre. Sprevod bo šel ob 11. uri dopoldne izpred Gospodarskega razstavišča, šranjanje pa bo tokrat na Trgu revolucije. Od tam se bo 10 kočij z 10 nevestami in 10 ženini odpeljalo skozi stari del Ljubljane na magistrat, medtem ko se bo na Trgu revolucije odvijal pester spored narodnih plesov in pesmi iz vseh dežel, iz katerih bodo poročni pari.

Po poročnih obredih se bo celotna povorka odpeljala do tivoljske dvorane, kjer se bo ob 15. uri začelo svatovanje.

Uspeh, ki ga je ta prireditev zabeležila v minulih letih, je gotovo najboljše jamstvo, da bo „Kmečka ohcet“ v Ljubljani tudi letos potekala kot velika turistična atrakcija v duhu sodelovanja, spoznavanja in prijateljstva med narodi.

„Štajerska jesen 1969“

Na Štajerskem se tudi letos pripravljajo na tradicionalno kulturno-umetniško prireditev, znano pod imenom „Štajerska jesen“, ki bo spet obsegala bogat spored raznih odskih, koncertnih in likovnih manifestacij. Letošnja „Štajerska jesen“ bo trajala od 4. do 31. oktobra ter bo v znamenju glavne teme „Prihodnost kot volja in predstava“.

Za uvod bo odprta razstava TRIGON, pri kateri bodo letos pod geslom „Arhitektura in svoboda“ sodelovali arhitekti iz Avstrije, Italije in Jugoslavije. Prav tako z avstrijsko, italijansko in jugoslovansko udeležbo bodo priredili slikarske tedne v dvorcu Retzhof pri Lipnici, medtem ko bo Forum Stadtpark podelil nagrado za grafiko.

V okviru „Štajerske jeseni“ bo prirejena deseta Štajerska akademija, ki bo povezana tudi z literarnim simpozijem pod naslovom „Profili in perspektive“.

Najbolj pester pa bo nedvomno spored glasbenih prireditev, ki bo segal od krstne uprizoritve opere „Karl V.“ Ernsta Kreneka mimo prve izvedbe klavirske fantazije Franza

Schuberta, ki so jo lani našli v Knittelfeldu, pa do „Glasbenega protokola“, pri katerem bodo sodelovali ansambli iz raznih dežel, tako poleg drugih komornih orkester radia Zagreb, simfonični orkester radia Praga, simfonični orkester radia Ljubljana, simfonični orkester radia Strassburg in drugi.

„Štajerska jesen“ je že doslej uspešno prispevala k zblizjevanju zlasti med tremi sosednimi državami Avstrijo, Italijo in Jugoslavijo. Temu poslanstvu pa bo — kakor kaže spored — v polni meri služila tudi letos.

KULTURNE DROBTINE

● Slovensko podjetje za proizvodnjo filmov — Viba-film — ima v svojem letošnjem programu poleg treh dolgometražnih filmov, o katerih smo v našem listu poročali, tudi še vrsto kratkih filmov. Tako je predvideno snemanje filma „Dve korčnici“ scenarista in režiserja Dušana Povha; nadalje nameravajo izdelati družbeno-kritični film „Koreno“ Moka Sajka; Jože Pogačnik bo posnel „Svetlobo ujetih“, Marcel Buh pa „Banket“; po scenariju Milije Malenškove bo izdelan kratki film Jožeta Bevca „Minimalna aktivnost“; poleg tega pa so na programu „Stopnice ljubezni“ Moka Sajka ter „Putka“ scenarista in režiserja Janeza Kavčiča.

● Tudi newyorška metropolitanska opera, ena največjih opernih hiš na svetu, je začela v hudo finančno stisko. Ustanovili so poseben odbor, ki bo skušal zbrati tri milijone dolarjev za pokritje najnujnejših dolgov. Celotni primanjkljaj metropolitanske opere pa bo letos znašal predvidoma šest milijonov dolarjev.

● Društvo novinarjev Slovenije obhaja letos svojo petindvajsetletnico. V znamenju tega jubileja bo letošnji občni zbor društva, ki je predviden za začetek junija. Ob tej priložnosti bodo podelili tudi Tomšičeve nagrade za posebne novinarske prispevke ali dosežke pri urejanju časopisov oziroma radijskih in televizijskih oddaj.

● Založba mladih makedonskih navdušencev „Mista“, ki uspešno deluje že peto leto, je ob 25-letnici obstoja SR Makedonije sklenila izdati antološki prerez skozi makedonsko književnost. Prva naklada (1000 izvodov) te bibliofilske zbirke v 4 zvezkih je bila razprodana že v prednaročilu, zato se je založba odločila še za drugo naklado 1000 izvodov. Prav tako je omenjena založba začela izdajati tudi knjižno zbirko z naslovom „Znameniti Makedonci“.

● V severni Španiji je skupina študentov odkrila doslej neznanе risbe iz kamene dobe, vrezane v pečine. Ze preteklo leto so študenti-raziskovalci na asturijski obali v bližini mesta Ribadedela našli stare risbe, o katerih so strokovnjaki po proučevanju ugotovili, da gre za izredno bogate in pomembne najdbe, ki so stare 12.000 do 20.000 let.

● Konec marca ali v začetku apr. bo prišla na knjižni trg prva Zgodovina makedonskega naroda, ki jo je založila časopisno-založniško podjetje „Nova Makedonija“. Obsežno delo v treh knjigah obravnava politično, kulturno in gospodarsko zgodovino.

Občni zbor SPD „Jepa“ v Ločah:

Tudi ob Baškem jezeru vlada zanimanje za prosvetno dejavnost

Minulo soboto je imelo Slovensko prosvetno društvo „Jepa“ v Ločah ob Baškem jezeru svoj redni občni zbor. Za to priložnost se je pri Pušniku zbralo več kot sto članov in prijateljev društva iz Loč in okolice.

Predsednik društva Otmar Simčič je uvodoma pozdravil tudi zastopnika Slovenske prosvetne zveze Hanzija Weissa in Andreja Kokota. Poseben pozdrav pa je izrekel ustanovnemu članu društva šol. ravnatelju v pokoji Francu Aichholzerju, kateremu je v imenu društva tudi ob tej priložnosti čestital k 85. rojstnemu dnevu, ki ga je pred kratkim obhajal.

V delovnem poročilu, ki ga je podal tajnik društva Tonči Uršič, je bilo nakazano, da društvo v zadnji poslovni dobi sicer ni imelo lastnih prireditvev, pač pa je z velikim uspehom pripravilo vrsto gostovanj sosednih društev in ansamblov iz Slovenije. Zlasti je treba omeniti gostovanje „Slovenskega okteta“ iz Ljubljane ter izvrstne igralske skupine iz Kostanjevice, ki je v Ločah dvakrat uprizorila „Miklova Zalo“. Obe gostovanji je posredovala Slovenska prosvetna zveza, medtem ko sta se na pobudo Krščanske kulturne zveze oziroma Zveze pevskih društev predstavila v Ločah igralski ansambel iz Mengeša in pevski zbor „Slavček“ iz Trbovelj. Prav tako pa so v Ločah gostovala tudi naša domača društva iz Loge vasi, Škofič in Hodiš.

Kot zastopnik Slovenske prosvetne zveze je občnemu zboru spregovoril Hanzij Weiss, ki je med drugim dejal, da ima društvo razmeroma ugodne pogoje za prirejanje raznih kulturno-prosvetnih prireditev, po eni strani zaradi tega, ker ima na razpolago občinsko dvorano, po drugi strani pa še posebno zato, ker se lahko opira na zelo hvaležen krog publike, ki se vedno spet rada odzove vabilu na razne prireditve. Pri tem je nakazal več konkretnih možnosti za društveno delovanje in dal na primer tudi pobudo, naj bi se krajevni pevski zbor — kakor to že uspešno delajo v Logi vasi, Št. Vidu v Podjuni, Železni Kapli in drugod — vključil v prireditve, ki jih organizira občina za številne tujce, kateri v letnem času preživljajo svoj dopust v krajih ob Baškem jezeru.

Za kulturni spored je poskrbel domači pevski zbor, ki je pod vodstvom Šimeja Triessniga ubrano za-

Slovensko prosvetno društvo
„Danica“ v Št. Vidu

V a b i l o

na dramo v štirih dejanjih

M E T E Ž

ki bo uprizorjena v nedeljo 16. marca 1969 ob 19.30 uri pri Voglu v Št. Primožu.

Ljubitelji odrske umetnosti pri-
srčno vabljeni.

O d b o r

pel več umetnih in narodnih pesmi. Tajnik Slovenske prosvetne zveze Andrej Kokoč pa je predvajal barvni film „Stara gorenjska ohceta“, ki ga ne odlikujejo le prekrasni pokrajinski motivi, marveč predvsem bogat zaklad narodnih pesmi v izvedbi Slovenskega okteta. Zato je povsem razumljivo, da je bil film — kakor že v mnogih drugih krajih — tudi v Ločah deležen izrednega navdušenja ter je marsikdo izrazil željo, da bi društvo večkrat vabilo na take prireditve.

Tudi po zaključku občnega zbora, ki je ponovno potrdil društveni odbor pod vodstvom predsednika Otmarja Simčiča, so se vrstile pesmi domačega pevskega zbora in nikomur se ni mudilo domov, čeprav se je večer nagibal že proti polnoči. Pa kaj bi se temu čudili, saj so marljivi pevci s svojim —

lahko rečemo mednarodnim sporedom — v polni meri presenetili ljubitelje pelja.

Tako je občni zbor Slovenskega prosvetnega društva „Jepa“ v Ločah pokazal, da tudi ob Baškem jezeru vlada veliko zanimanje za prosvetno dejavnost. Predvsem pa je bilo razveseljivo dejstvo, da se je občnega zbora udeležilo zlasti mnogo mladih ljudi.

„Drabosnjakovo priznanje“ zaslužnima rojakoma v Mariboru

Prejšnji petek so zastopniki Slovenske prosvetne zveze iz Celovca izročili v Mariboru „Drabosnjakovo priznanje“ podpredsedniku Prežihovega sklada Antonu Brandnerju ter blagajniku Dominiku Schmidu.

Za to priložnost sta se sestala upravni in nadzorni odbor mariborske podružnice Kluba koroških Slovencev v sejni dvorani društva upokojencev, v zgodovinski stavbi uredništva prvega slovenskega časnika „Slovenskega naroda“. Predsednik SPZ dr. Franci Zwitter je v kratkih besedah nakazal zasluge obeh odlikovancev zlasti pri organizaciji velikih gostovanj naših pevskih zborov po Štajerski in poudaril, da s temi odlikovanji koroški Slovenci hkrati dajemo priznanje tudi vsem ostalim članom Kluba za njihovo dejavno brigo za kulturno življenje koroških Slovencev.

Ob tej priložnosti je predsednik SPZ čestital tudi tovarišema Kusterju in Hanžurju, ki sta bila pred kratkim odlikovana kot koroška borca, tov. Kuster pa tudi kot borec NOB. Potem je bilo v družbi rojakov seveda živahno zanimanje za trenutni položaj naše narodnostne skupnosti. Predstavniki SPZ so radevolje odgovarjali na številna vprašanja, hkrati pa so iz ust starejših rojakov, ki živijo zdaj v Mariboru, zvedeli za marsikatero zgodovinsko zanimivost iz dobe pred petdesetimi leti.

Tudi to srečanje z rojaki v Sloveniji je pokazalo, kako le-ti živo spremljajo dogajanje na Koroškem in kako so še vedno z iskreno zavzetostjo povezani s svojo rodno domovino.

Pliberk

Veliki pesnik Prešeren je v svoji pesnitvi „Memento mori“ dejal, da smrtna žetev vsak dan bolj dozori... Odpirajo se sveži grobovi, kamor polagamo k trajnemu počitku telesne ostanke naših dobrih znancev in sopotnikov na življenja cesti.

Prejšnjo soboto smo se na libuškem pokopališču poslovili od Janca Slaniča, p. d. Božiča v Pliberku. Pokojni je bil prijeten dober človek, ki mu je bil delež v življenju le nenehno delo in naporen trud za vsakdanji kruh. Izhajal je iz skromnih razmer. Skoraj še kot otrok se je že moral potikati na kmetijah v hribovitem kraju kot pa-

stir za živino; ko je pa nekoliko odrasel, je za skromno odškodnino kot hlapec delal na kmetih. Končno se je poročil v Pliberku in dobil delo pri tvrdki Leitgeb v Sinči vasi, kjer je delal do upokojitve. Toda le kratko časa mu je bilo usojeno, da je užival svoj zaslužen mir, kajti smrť mu je pretrgala nit življenja.

Pokojni je bil lep značaj, skrajno pošten, prijazen in ustrežljiv človek; njegove vrline so bile zgledne. Ob pogrebnih svečanostih se je izkazala tudi tvrdka Leitgeb, ki je poslala na pogreb lepo številno svojih uslužbencev in tudi svojo godbo.

Žalujemo ženi in hčerki izrekamo naše srčno sožalje. —

V bolnišnici v Wolfsbergu je umrl Franc Kovač in v sredo smo se od njega poslovili na pliberškem pokopališču.

Zaradi njegovega odkritega in vedrega lika je Franca Kovača poznalo in cenilo veliko ljudi v Pliberku in okolici. Bil je kremenit značaj, nikoli ni skrival svoje narodne pripadnosti, posebno rad pa je obiskoval naše domače slovenske prireditve.

Franco Kovač naj počiva v miru, ohranil ga bomo v lepem spominu, žalujemo s vsem, pa velja naše iskreno sožalje!

Občinsko sodelovanje

Lani decembra se je pet južnokoroških občin — Železna Kapla-Bela, Sele, Dobrla vas, Galicija in Zitara vas — odločilo za navezavo tesnejših medsebojnih stikov, ki naj bi služili skupnemu obravnavanju in sodelovanju na gospodarskem in kulturnem področju.

Prejšnji teden so se zastopniki omenjenih občin zbrali na prvem „delovnem“ posvetovanju v Železni Kapli ter razpravljali zlasti o možnostih skupne propagande za tujski promet. Sprejeli so tudi nekaj konkretnih sklepov in tako položili prve temelje plodnemu medobčinskemu sodelovanju.

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

Andrejeva kapica

Malemu Andreju je splella mati lepo rdečo kapico. Ker pa je rdeče volne zmanjkalo, preden je bila kapica gotova, je bil rob iz modre in zelene volne.

Andrej je bil zelo ponosen na svojo novo kapico. Všeč mu je bilo, ko so jo vsi občudovali. Srečal je Andrej drugega fanta, ki je imel lep žepni nož. Že zmerom si je Andrej želel tak nož. Kaj naj bi fantu dal za njega? Ko je Andrej fanta vprašal, kaj naj mu da za njegov nož, mu je ta rekel: „Tvojo rdečo kapico!“ A kapice, ki jo je Andreju splella mati, on ni mogel dati za vse nože sveta.

Andrej je nadaljeval svojo pot. Srečal je prijazno staro ženo. Ko je ta zagledala Andrejevo čepico, je rekla: „Tako lepo kapico imaš, da greš lahko na ples v kraljevo palačo.“

„Seveda,“ je pomislil Andrej, „kapica, ki mi jo je splella mati, bo dovolj dobra tudi za ples v kraljevi palači.“ In je šel.

Pred vhomom v kraljevo palačo sta stala vojaka s puškami na ramenih in s čeladami na glavi.

„Kam pa, kam, mladi mož?“ je vprašal prvi.

Andrej se je nasmehnil in povedal: „Na ples.“

„Ne moreš,“ je odvrnil drugi vojak. „Vsakdo na plesu mora imeti uniformo.“

Prav tedaj pa je k vходу prišla princeska. Nosila je lepo svilen obleko, vso pošito z dragimi kamni. Na glavi je imela lepo kronico.

„Mladi mož ne potrebuje uniforme,“ je rekla, „saj ima lepo kapico iz rdeče, zelene in modre volne. Jaz sama ga povedem na ples.“

Andrej je šel ob strani princeske po marmornatih stopnicah v kraljevo dvorano. Vsi ljudje so bili zelo fino oblečeni — gospe v svilenih oblekah in gospodje v uniformah z zlatimi in srebrnimi gumbi.

In vsi so občudovali Andrejevo čepico iz rdeče, zelene in modre volne. Princeska je privedla Andreja v veliko dvorano. V dvorani je bilo mnogo belo pogrnjenih miz. Na njih so stale zlate in srebrne posode.

„Zdaj moraš sneti kapico, dragi deček,“ je rekla princeska. Potegniti je hotela Andreju kapico z glave, toda Andrej tega ni pustil.

Tedaj so se odprla vrata in vstopil je kralj. Imel je škrlaten plašč, na glavi pa

zlato krono. Kralj je stopil do Andreja: „Kako lepo kapico imaš, moj mali prijatelj!“

„Moja mati mi jo je splella iz najbolje volne. Zdi se mi, da bi jo vsakdo rad imel,“ je pogumno povedal Andrej.

„Z menoj pa bi menjal, ali ne?“ je vprašal kralj, snel z glave zlato krono in jo ponudil Andreju.

Andrej pa je tedaj urno, kolikor je mogel, stekel iz dvorane. Zbal se je, da ga bi premoftilo zlato in bi menjal kapico za zlato krono. Lahko bi se pa kralj tudi razjezil in ukazal, da mu s silo odvzamejo njegovo lepo kapico.

Ko je prišel domov in je vse povedal, so se mu bratje in sestre smejali. „Za kraljevo krono bi lahko kupil tisoč kapic,“ so mu rekli.

Ne bi pa mogel kupil kapice, ki mi jo je splella mati,“ jim je odgovoril.

Stekel je k materi, jo objel in vroče poljubil.

(Angleška narodna pravljica)

Neke zime je jezdir neki človek osla po ledu čez reko. Oslu je spodrsnilo, padel je in si zlomil nogo. Človek se je užalostil in kliknil:

— Eh, bratec led! Kako si vendar močan, oba z oslom si naju premagal!

Led je odvrnil:

— Kaj bi me moglo sonce staliti, če bi bil zares močan? Pa je človek vprašal sonce:

— Ej, bratec sonce, si mar ti na svetu najmočnejše?

Sonce je odvrnilo:

— Kaj bi mi mogel oblak zastreti oči, če bi bilo zares najmočnejše?

Tedaj je tisti človek vprašal oblak:

— Ej, bratec oblak, si zares ti najmočnejši? Oblak je odvrnil:

— Kaj bi se mogel spremeniti v dež, če bi bil najmočnejši? Človek je vprašal dež:

— Bratec dež, si mar ti najmočnejši?

Dež je odvrnil:

— Bi me mar mogla popiti zemlja, če bi bil najmočnejši? Človek je vprašal zemljo:

— Sestrica zemlja, si ti najmočnejša?

Zemlja je odvrnila:

— Bi mar mogla vzkliči trava

Uzbeška pravljica

Kdo je močnejši?

in se preriniti skozme, če bi bila najmočnejša?

Človek je vprašal travo:

— Sestrica trava, si mar ti najmočnejša?

Trava je odgovorila:

— Krava me muli in se hrani z menoj, kako bi mogla biti najmočnejša!

Človek je šel in vprašal kravo:

— Sestrica krava, si ti najmočnejša?

— Bi me mar mogel požreti volk, če bi bila najmočnejša?

Pa je vprašal človek volka:

— Bratec volk, si mar ti najmočnejši?

Volk je rekel:

— Mar bi me mogel lovec ustreliti, če bi bil najmočnejši?

Človek je vprašal lovca:

— Si mar ti najmočnejši, bratec lovec?

Lovec je rekel:

— Miši in podgane glodajo mojo torbico za naboje, kako bi bil najmočnejši?

Človek se je obrnil k miši:

— Si mar ti najmočnejša, sestrica miš?

— Mravlje me pikajo in v ušesa ččipljejo, kako bi bila najmočnejša?

Človek je vprašal mravljo:

— Sestrica mravlja, je kdo močnejši od tebe?

ko... ko se je ponočnjak v krsti sunkoma dvignil in zakričal:

„Ti bom že pokazal kot!“

Roparji so se tako prestrašili, da so ves nagrabljeni denar pustili na mizi ter zbežali v temo. Ko so se ponočnjaki opomogli od strahu pred roparji in pred smrtjo, so se zbrali pri mizi in dejali:

„Sedaj, ko smo tako lepo prišli do denarja, si ga razdelimo in jo pobrišimo od tod, dokler je še čas in se roparji ne vrnejo!“

Vsak en vinar

parje, ki so se pravkar vračali z ropa. Roparski poglavar je veselo rekel:

„Ze dolgo nismo toliko naropali, kakor nočoj! Sami ne vemo, koliko imamo!“

„Pa preštajmo, so dejali roparji. Tedaj je roparski poglavar začel preštovati srebrnike in zlatnike ter jih zlagati v kupčke. Vedno več jih je bilo, tako da je na mizi zmanjkalo prostora.

„Denimo tega mrliča tja na klop!“ je rekel star ropar.

„Kaj bi ga prenašal! S sabljo ga presekaj na dvoje in oboje vrzi tja v kot!“ je velel poglavar.

In že je eden izmed razbojnikov potegnil bridko sabljo, jo dvignil in hotel zamahniti,

In res, začeli so si deliti zlatnike, zraven pa so govorili: „Vsak en vinar, vsak en vinar!“

Ko so roparji zopet prišli do sape, sta se dva opogumila in odšla v mrtvašnico po denar. Ko pa sta dospela do vrat, sta čula, kako so notri govorili: „Vsak en vinar, vsak en vinar!“

Zbežala sta k ostalim, kolikor so ju nesle noge in že od daleč vpila:

„Bežimo! Mrliči si delijo naš denar in toliko jih je, da pride na vsakega komaj en vinar!“

In vsi roparji so zbežali, kot bi jih podil sam vrag.

Ponočnjaki pa so imeli ves njihov denar.

— Jaz sem najmočnejša! — je odvrnila mravlja.

Človek ni verjel, zato je mravlja rekla:

— Tri tisoč pudov pšenice tvojega očeta sem privlekla čez goro in pojedla, tisoč pudov tvojega svaka sem privlekla čez sedem gorskih sedel in tudi pojedla. Jaz sem najmočnejša! Najmočnejša! Najmočnejša!

— Zakaj pa imaš tako vitek trebuh? — je vprašal kmet.

— Ker imam velika jetra, — je odvrnila mravlja.

— Zakaj imaš tako vitek križ? — je vprašal človek.

— Ker je moje delo naporno, — je odvrnila mravlja.

— Kakaj pa imaš tako veliko glavo? — je spet vprašal človek.

Mravlja je odvrnila:

— Ker imam toliko pameti! Pridnost, pameti prava mera, vsega dovolj! Najmočnejša sem! Najmočnejša! Najmočnejša!

Ivan Cankar:

NA KLANCU

28

„V Gorici sem bila in potem v Trstu, zdaj pojdem v Ljubljano. Nisem vam pisala zato ker je bilo žalostno življenje. Prišla sem zdaj, ker sem mislila, da so oče doma... Ko sem bila v kuhinji in sem jokala, so prišli zadaj in so se me dotaknili na rami in so me natihoma poklicali... Pred dvema mesecema je bilo in mesec je sijal v kuhinjo...“

Mati se je sklanjala blizu k njej, da bi ji videla dobro v obraz, in bilo ji je, kakor da je videla ta obraz nekje drugje, v davni preteklosti. Šinilo je mimo vse življenje — in ugledala je ta obraz na razpetem platnu. Samo obraz je bil in nekoliko života, rok ni bilo. Na glavi širok bel slamnik, z rožami okrašen; lepo pisana jopica, z zlatom tkana; oči velike, radovedne otroške in plašen smehljaj na ustnicah. Kdaj se ji je to sanjalo, kje je to bilo? Nekaj jo je zabolelo v srcu, pozabljena in nerazumljiva rana je malo je zaskelala, kakor da bi se je bil kdo prav nalahko dotaknil s prstom; zaskelalo je samo za trenutek — sanje so hušknile mimo in so izginile, preden jih je razumela.

V svetilki ni bilo olja in tako sta sedeli brez luči. Iz hiše nasproti je padel skozi okno žarek svetlobe, naravnost na Franckin obraz, ki je bil v tej svetlobi še bolj droben in bled; na ušesih so se lesketali veliki uhani od stekla.

„Kaj so ti storili zunaj, Francka, da si prišla tako bolna?“

Francka je pripovedovala dolgo v noč, ko sta ležali že na postelji, in materi se je zdelo, da se vrača davna preteklost, podoba za podobo, tako jasno vse in resnično, kakor se je vršilo v tistih polpozabljenih časih, ki so se bili že izpremenili v nejasne sanje.

Okna so se stresala v vetru, mesec je sijal zunaj; čevljar se je vračal iz krčme in je prepeval.

Pozdravil jo je veselo in prijazno, kakor da bi jo bil poznal že oddavnaj. Na večer je bilo, spomladi v samotni ulici, kjer je stalo na obeh straneh mlado, oprášeno drevje. Postala je in se je prestrašila, srce pa ji je zatrepetalo od čudne radosti. Imela je takrat petnajst let in njen obraz je bil še ves otroški. Stala je pred njim in je gledala v tla, lica so ji gorela. On se je zasmejal in jo je pobožal.

„Kako ti je ime?“

„Francka.“

„Seveda, kako bi ti bilo drugače ime. Zakaj te ni bilo tako dolgo sem, Fanny? Čakal sem te, vedel sem, da prideš tod — pa večer za večerom in ni te bilo. Teško sem te čakal, Fanny!“

Smehljaj se je in njegove smehljajoče se oči so sijale čudno — sočutje je bilo v njih in ljubezen in vesela prešernost.

Mlad je bil in lep, gosposko je bil oblečen, imel je lepo zavihane brke in malo razmršene lase, ki so gledali izpod belega slamnika ter se vili po čelu v lepih kodrih.

„Tam zadaj je klop, Fanny, nobenega človeka ni tam in temno je; pojdi z mano, sediva malo tja!“

Prijel jo je za roko in šla sta in sta sedla na klop. Tam je bilo drevje bolj košato, kostanji so že cveteli, in če je pihal veter, so padali na klop dišeči cvetovi.

Ko sta sedela, ji je položil desnico okoli vratu, z levico ji je vzdignil obraz in jo je poljubil na ustnice, tako da jo je vso izpreletelo, ko je začutila na licih njegove brke.

„Glej, Fanny, čakal sem te in vedel sem natanko, da prideš, samo čudno se mi je zdelo, da te tako dolgo ni bilo... Ali tvoje srce je polno usmiljenja in zato si prišla. Vedela si, da mi je spet težko pri srcu in da potrebujem tvoje ljubeznevole tolažbe, in kakor si prihajala zmerom ob takih časih, tako sem čakal nate tudi zdaj... Kaj si počela tako dolgo, kod si hodila?“

Zasmejal se je in ni čakal odgovora in jo je poljubil.

„Moje življenje, Fanny, je bilo ves ta čas tako divje in neumno, da me je sram in da sem ves truden; zadnji čas je bil, da si prišla, že ves bolan sem bil in klical sem te neprestano... Glej, tako pridejo tiste ure, ko je človek greha in življenja sit in si zaželi malo samote, malo tihe in nedolžne ljubezni in tako drobnega, otroškega, plahega obrazka, kakor je tvoj, Fanny! Tako si odpočije trudo srce in se pripravljaj na nove grehe, zato da se potem spet vrača, kadar je trudo in bolno...“

Smejal se je in jo poljubljaj.

„Kako si otroška in lepa in neumna, o Fanny, kakor zmerom! Zdi se mi zdaj, da bi se nikoli ne naveličal tvojega obraza in tvojih oči... Ali prideš jutri, Fanny? Ali prideš vsak večer?“

Francka je prihajala vsak večer. Kostanji so šumeli in dišeči cvetovi so padali nanju.

„Nekoč, Fanny, sem bil na Dunaju in zabredel sem čisto v predmestje, tja, kjer je zrak poln prahu in fabriškega dima. Tam so lepa dekleta, Francka, blede obraze imajo in velike bolne oči. Tam sem te srečal v mraku in prav tako fina in drobna si bila kakor zdaj in prav take oči si imela, morda si bila še mlajša. Nesla si v roki veliko škaflo — to ni bilo lepo — in stopala si hitro, ne da bi me videla, da

Srečanje sveta v Osaki I. 1970

Japonska se z nemško natančnostjo in ameriško podjetnostjo pripravlja na „EXPO 70“

Središče „EXPO 70“ bo tako imenovana „simbolna cona“ z največjo prozorno streho na svetu. Na severnem delu tega 900 metrov dolgega in 150 metrov širokega osrednjega „trga“ bo ogromna jeklena konstrukcija varovala obiskovalce pred soncem in dežjem. Streho je projektiral profesor Kenzo Tange, arhitekt otoškega mesta Novi Tokio. Njegovi prvi osnutki pa so že zdavnaj zastareli. Skupina arhitektov in risarjev namreč neprestano izboljšuje in spreminja načrte. K temu je treba prišteti še neprestano naraščajoče plače in materialne stroške v japonskem gradbeništvu, tako da bo razstavišni prostor dobil svojo končno podobo verjetno šele na dan otvoritve.

Oglejmo si pobliže to streho superlativov: 280 metrov dolgi in 180 metrov široki prozorni „baldahin“, ki se dviga 30 metrov visoko, nosijo štiri skupine stebrov. Skozi veliko odprtino v 7,6 metra debeli strehi se dviga najvišji izmed treh „simbolnih stolpov“ 60 m visoko nad 15.000 kvadratnih metrov obsegajoči „festivalni trg“. Dvigala bodo vozila obiskovalce po stolpu navzgor, v najvišjo „simbolno dvorano“, katere tema je, umevno, prihodnost človeštva, medtem ko sta nižji dve dvorani namenjeni njegovi sedanjosti in preteklosti.

Protiutež strehi velikanki pomeni dvorana s 1500 sedeži, namenjena za raznovrstne prireditve, ki bo stala na nasprotnem koncu „simbolne cone“. Med obema objektoma bo razvrščenih več umetnih jezer, čez katere bodo obiskovalci hodili po plavajočih poteh. V enem izmed jezer bo podvodna restavracija, umetnostna galerija in nepokriti razstavišni prostor za kiparske stvaritve pa sta dobila svoje mesto tik poleg velike strehe.

Kot vse svetovne razstave od leta 1933 dalje ima tudi „EXPO 70“ svojo rdečo nit. Pred petintridesetimi leti so Američani v Chicagu skovali pojem „stoletje napredka“, Japonci v Osaki pa so zahodnjaški razvoj zliili z vzhodnjaško filozofijo v vodilno temo „napredek in harmonija za človeštvo“ ter osnovni pojem „napredek“ razdelili na štiri poglavja: „za večje veselje do življenja“, „za več sadov narave“, „za boljši tehnološki razvoj sveta“ in „za boljše razumevanje med ljudmi“.

Kar zadeva naprednost, večini paviljonov ni kaj očitati; kako pa bo s harmonijo, se bo pokazalo šele marca 1970. Organizacijski komite je obema velesilama, ki ju je na svetovni razstavi v Montrealu leta 1967 ločil samo ozek kanal, odkazal prostor na nasprotni strani ležecih koncih razstavišnega prostora. Amerika in Sovjetska zveza sta najeli po 20.000 kvadratnih metrov veliki parceli in predložili komiteju dokaj meglene načrte o tem, kaj in kako bosta razstavljali. Mnogo konkretnije so bile „srednje sile“

na čelu s Francijo, ki je rezervirala 10.000 metrov velik, po velikosti tretji razstavišni prostor. Poleg francoske leži za pičlih 600 kvadratnih metrov manjša parcela Zahodne Nemčije. Paviljona obeh držav bosta sestavljena iz okroglih objektov: francoski iz štirih kupol iz umetne mase, ki se bodo dvigale nad štirimi okroglimi razstavnimi prostori; zahodnonemški pa iz štirih cilindričnih, po deset metrov visokih dvoran s premerom 30 metrov in okroglega gledališkega paviljona, pokritega s prozorno, kupolasto streho. Tri dvorane so rezervirane za industrijo, četrta pa bo obiskovalcem predstavila Zahodno Nemčijo in njene prebivalce. Strehe dvoran bodo nosile tipično nemško urejene vrtove in bazine iz plastičnih mas.

Tudi Kanada, Avstralija in Velika Britanija so si zagotovile nekaj manj kot 10.000 kvadratnih metrov velike razstavnice.

Drugemu največjemu japonskemu mestu grozi nevarnost, da se bo zadušilo v svoji lastni marljivosti. Osaka, ki šteje polčetrni milijon prebivalcev, modernizira — podobno kot Tokio med pripravami za letne olimpijske igre 1964 — vse svoje prometno omrežje. Vse priprave imajo en sam cilj: nedeljo 15. marca 1970, otvoritveni dan „EXPO 70“, prve svetovne razstave zunaj Evrope in Severne Amerike.

Častihlepi japonski komite za pripravo razstave pa ni postavil na glavo samo živahnega industrijskega mesta. Deset kilometrov od središča Osake se ljubka okolica griča Sengri spreminja v 3,3 kvadratnega kilometra veliki, nad vse moderen razstavišni prostor. Kjer danes še marljivi japonski delavci z najmodernejšimi stroji razkopavajo s travo in grmičevjem poraslo zemljišče, bo svet čez eno leto lahko spoznal, da se vzhodnemu industrijskemu gigantu ni treba bati primerjave z Evropo ali Severno Ameriko.

Seveda tudi druge države, ki bodo sodelovale na svetovni razstavi 1970, nočejo zaostajati za Japonsko po domišljiji, finančnih izdatkih in pridnosti. Najboljši arhitekti sveta so skupaj s četami gradbenih inženirjev in tehnikov zaposleni z načrtovanjem in gradnjo futurističnih in originalnih razstavnih paviljonov.

Kanadčani, gostitelji zadnje svetovne razstave, ki je bila v Montrealu leta 1967, so svoj topi piramidi podobni paviljon krstili za „zrcalno palačo“, ker bodo njegove zunanje stene obložene z materialom, ki odbija svetlobo. Zelo eleganten bo avstralski paviljon: na drzno ukrivljenem betonskem nosilcu, ki spominja na vrat prazgodovinskega dinosavra, bo obešana prosto viseča srednje razstavnice dvorane.

Eksotičen in tipičen hkrati bo paviljon Hongkonga: na strehi nizkega, potegnjenega razstavnega poslopja se bodo v vetru napanjala številna jadra, s kakršnimi so opremljene džunke; nad 21 metrov visoke jambore se bo dvigal šest metrov višji „tajfunski jambor“, okrašen z zastavami; vso scenarijo, ki spominja na hongkonško pristanišče, pa bodo zvečer razsvetljevale številne raznobarvne luči. Britanska Kolumbija, najzahodnejša kanadska provinca, ima v načrtu nenavadno gledališko hišo, zgrajeno iz neobdelanih debel.

Razstavne prostore so si zagotovile še naslednje države: Belgija, Nizozemska, Švica, Portugalska, Bolgarija, Turčija, Siam, Kitajska, Južna Koreja, Filipini, Kuvajt, Alžirija, Zambija, Kongo, Nova Zelandija, Mehika in Kuba. Skandinavske dežele Danska, Norveška in Švedska pa so se, kot še mnogo drugih držav, odločile za razstavljanje v skupnem paviljonu.

Razstavišni prostor Japonske kot gostiteljice zavzema natanko desetmilijoninko vsega japonskega ozemlja, to je 37.000 kvadratnih metrov. Paviljon bo — kako bi moglo biti drugače — oblikovan kot češnjevi cvet. V vsakem izmed petih ogromnih „cvetnih listov“ bo po ena velika razstavnica dvorana. Prav tako kot „simbolna dvorana“ v „simbolni coni“ bo tudi japonski paviljon urejen po časovnih pojmih „včeraj-danes-jutri“. Sedanjost in prihodnost bosta zavzemali po

dve dvorani, preteklost pa se bo morala zadovoljiti z eno samo.

Enega najbolj nenavadnih paviljonov bo zgradil japonski koncern Fuji. Nad 100 metrov dolgim in 70 metrov širokim razstavnim prostorom se bo ločilo 24 z zrakom napihanih plastičnih cevi s premerom štirih metrov. Ob vhodih se bodo loki strehe, ki ji niti veter s hitrostjo 200 kilometrov na uro ne bo mogel prizadejati nobene škode, dvigali 50, v sredini pa 35 metrov visoko. Notranjost paviljona bo urejena futuristično — kot glasnica 21. stoletja. Še dalje v prihodnost pa zre koncern Malsušita: v načrtu ima neuničljivo časovno kapsulo, ki naj bi jo naši potomci odprli šele leta 6970.

Japonci pa tudi današnje prometne razmere prilagajajo jutrišnjim zahtevam — vsaj na razstavnem prostoru. Premične ceste bodo povezovalle stranske vhode z osrednjo „simbolno cono“ in omogočale enakomeren promet pešcev. Ogromne klimatske naprave pod vsem zemljiščem, ki je namenjeno

„EXPO 70“, bodo skrbele za to, da se tudi najvztrajnejšim obiskovalcem kljub toplemu vremenu ne bodo ogreli podplati, saj bodo tla neprestano hladila na temperaturo 15 do 20° C; poleg tega pa bodo državam, ki bodo razstavljale, prihranili s tem stroške za lastne klimatske naprave.

Za obiskovalce, ki ne bodo imeli mnogo časa, bo San Francisco, ki je pobratimsko mesto Osake, uredil deset točnih posnetkov svojega slavnega vlečnega tramvaja. Še posebej prijetna pa bo vožnja z ekspresom „Daidarasaurus“; osem kilometrov in pol dolga, v obliki osmice položena železniška proga obeta postati največja privlačnost k razstavnemu prostoru spadajočega zabavišnega parka.

Obiskovalci, ki se bodo naveličali živahnega vrvenja med paviljoni, se bodo lahko odpočili na severnem delu razstavišnega prostora, kjer bodo večje roke vrtnarjev uredile klasične in sodobne japonske vrtove.

Okrog zemljišča, ki ga bo zavzemala svetovna razstava, bo speljana krožna cesta, ki bo voznikom omogočala dostop do več kot 20.000 parkirnih prostorov. Za hitro povezavo s središčem Osake bo skrbela večštevna avtomobilska cesta, ki bo speljala čez sredino razstavišnega prostora, tako da bo zabavišni park delila od parcel, na katerih bodo stali razstavišni paviljoni. Nad to hitro cesto se bo dvigala „simbolna cona“, ki bo hkrati tudi glavni vhod. Vožnja od glavnega vhoda do mednarodnega letališča ali do železniške postaje Šin-Osaka, na kateri se ustavlja najhitrejši vlak na svetu — Tokaido ekspres — bo trajala samo deset minut.

Večina držav, ki bodo sodelovale na „EXPO 70“, se ne bo omejevala samo na razstavljanje svojih tehniških pridobitev in novosti, ampak bo pripeljala s seboj orkestre, zборе in gledališke ter folklorne skupine, ki se bodo udeležili pestrega kulturnega festivala. Izbrani, šest mesecev trajajoči spored bo segal od predstave Bolšoj baleta do nastopa Caterine Valente pa od klasične japonske glasbe do filmskega festivala a la Cannes.

Japonci so se pripravili na razstavo lotili z nemško natančnostjo in ameriško velikopoteznostjo. Po svetu se že sedaj širijo govornice o „japonski svetovni razstavi“. In prav to naj bi „EXPO 70“ v skladu z željami organizacijskega komiteja in, po vsej verjetnosti, vsakega Japonca tudi postala. Za japonsko gospodarstvo, ki se nenavadno hitro razvija, je svetovna razstava namreč ugodna priložnost, da se na svojem ozemlju pomeni z visoko industrializiranimi državami zahodne Evrope in Severne Amerike ter da svetu pokaže svoj, do leta 1970 nedvomno še okrepljeni položaj vodilne industrijske in trgovinske sile v Aziji. („TT“)

bi te ne bil nagovoril. Ali nagovoril sem te, ker sem te bil takoj spoznal. Tudi ti si me spoznala in si se mi nasmejljala. Prijetno sva živela takrat — vsak večer po dolgih predmestnih ulicah, jaz in ti, stopila sva v tvo vežo, v ono vežo in sva se poljubljala. Časih je šel kdo mimo — ali se spominjaš? — in naju je čudno pogledal: „Kaj pa ta človek hodi s takim otrokom?“ Midva pa sva se smejala in sva stopila v vežo... Ali se spominjaš, kako si bila potem pri meni v ateljeju? Dal sem ti bil na glavo velik bel slamenik, z rožami okrašen, oblekla si si pisano bluzo, z zlatom tkano, kratko belo krilo si imela in majhne, fine čizmičke. Tako sem te slikal, ti pa si gledala zamišljeno z velikimi očmi, naravnost name si gledala in jaz sem videl ljubezen, ki je bila v tvojem srcu... Ali se spominjaš?”

Francka se je spominjala — vse to je bila resnica. Imela je na glavi širok bel slamenik, oblečena v pisano bluzo, beli rokavi so segali komaj do komolcev. Govoril je z mehkim, ljubeznivim glasom in vse je bilo resnica...

Šla je z njim, po neznanih krajih, po neznanih ulicah, prišla sta v veliko hišo, zmerom po stopnicah navzgor in v veliko izbo, kjer je bil skoro ves strop od stekla. Tam ji je dal na glavo širok bel slamenik, oblekla si je pisano bluzo in belo krilo, ki je segalo samo do kolen; on je sedel in jo je slikal. Ko je slikal, je izpregovoril hipoma.

„Kako raskave roke imaš, Fanny!”

Skrla je roke in sram jo je bilo...

Prišel je mrak, sence so prihajale — in takrat je strepetala Francka, po životu jo je izpreletel mrak.

Sklonil je bil glavo, gledal je nanjo s temnimi in hudobnimi očmi in obraz mu je bil ves spačen. Vstal je, prihajal je bliže, Francka bi zakričala, ali držalo jo je za grlo, oči so se širile od groze.

Ostal je sredi izbe.

„Zbogom, Francka... idi!”

Francka je šla, noge so se ji tresle, ko je hitela po stopnicah... Doma ni zaspala, premetavala se je vso noč in je jokala; ko se je bližal mrak, je šla k njemu in on jo je čakal...

Slika je ostala nedovršena, rok ni bilo. Samo obraz je gledal s platna, bel in fin obrazek, oči velike, plašne, padala je nanje lahna senca od širokega slamenika...

Večeri so bili že dolgi in topli in vsak večer je hitela Francka v samotne ulice, kjer so šumeli kostanji, in čakala je nanj in ni ga bilo. Oči so gledale strahoma po ulicah dol, skozi temo; bližali so se koraki in so šli mimo; prišel je samotni par, šepetalo je in se je zgubilo. Tiha, jasna južna noč je dihala naokoli, nebo je bilo polno zvezd... Francka se je vračala, noge so ji bile težke in so se opotekale... Na oglu je postala, gledala je nazaj po ulici. „Morda še pride, zamudil se je... pride in kaj poreče, ko ne bo nikogar?” Prestrašila se je in se je vrnila. Ali zdaj jo je bilo strah samote. Sence so se premikale pred njo, za njo; slišala je šepetanje, prav blizu je slišala korake na pesku, ali ko se je ozrla, ni bilo nikogar. „Pridi! Kaj sem ti storila, da odlašajš?” — Nekdo se je zasmel od daleč, prihajalo je bliže, Francka je trepetala in se je skrila za kostanj, pijanec se je vračal iz krčme, opotekal se je in je govoril sam s seboj.

„Kaj sem ti storila? Pridi!”

V tistih dolgih večerih so ji lica upadla in oči so bile vse objokane...

O mraku je bilo in prišel je mimo po cesti, ki je bila vsa polna ljudi. Šel je z lepo damo in smejala sta se in sta govorila veselo. Francka je stala čisto blizu na pragu in skoro se je dotaknil s komolcem. Hotela ga je poklicati, ali samo hripav glas je prišel iz grla. Ozrl se je, pogledal ji je naravnost v obraz, tako mirno, kakor da bi je

nikoli ne videl. Šla sta dalje in sta se smejala in razgovarjala, izgubila sta se med ljudmi...

Srečala ga je vdrugič, ko je šel po cesti sam. Šel je hitro in je gledal v tla, njegov obraz se je bil izpremenil, iz oči je sijal hudoben ogenj.

Francka je tekla za njim, prišla ga je za roko. „Zakaj te ni bilo... čakala sem te tako dolgo, vsak večer...”

Postal je in je pogledal nanjo. Stala je pred njim majhna in siromašna, obraz suh, objokan.

„Kdo si? Ne poznam te!”

Okrenil se je in je šel mimo dalje...

Francka je čakala in ga je iskala. Vedela je, da se ne more vse tako strašno končati; samo žali se z njeno otroško ljubeznijo, toda vrne se in takrat se bosta smejala in poljubovala kakor prej. Ali čemu odlašajo tako dolgo, ko so večeri tako lepi in topli?...

Šla je k njemu, atelje je bil zaklenjen. Stari, čemerni hišnik ji je povedal, da je gospod odpotoval in da se ne vrne več. Tisti dan je Francka odpovedala službo in se je napotila v Trst, da bi ga poiskala. Naravnost v Trst se je napotila, kakor da bi ji bil kdo pokazal s prstom ravno cesto: „Tja pojdi, Francka, saj se še poznajo v prahu njegove stopinje.” — V Trstu je hodila dva dni lačna in trudna po ulicah, nato je dobila službo. Vedela je, da je blizu — bilo ji je, kakor da sliši iz mestnega šuma njegov glas, časih je celo hušknilo mimo kakor njegov obraz, njegove oči... „Ne izpustim ga, kadar pride mimo,” si je mislila. „Primem ga za roko in pojdem z njim. Prosila ga bom tako dolgo, da se bo usmilil, da se bo zasmeljal in rekel: Saj je bila samo šala — kako si neumna Francka, čemu si se jokala? — In potem se bodo vrnil tisti lepi večeri, vse tisto lepo življenje se bo vrnilo!”

(Nadaljevanje prihodnjik)

za oddih in razvedrilo

Morilec sploh ni poskušal skriti sledov. Krvave prstne odtise je bilo moč najti povsod po sobi, pa tudi sekirico, s katero je umoril Emmeline Wilkins. Morilsko orodje so našli pod kavčem v dnevni sobi.

Primer je bil za policijo prav enostaven. Celotno brez vseh dokazov je bilo povsem jasno, da je morilec Al-

fred Wilkins, mož umorjene. Tudi gledal iznakaženo truplo, je spustil na tla vse steklenice, ki jih je imel v rokah, in s krikom planil na stopnišče.

Ko je prispela policija, je našla Emmeline Wilkins sredi dnevne sobe. Glava ji je bila iznakažena po udarcu z nekim topim predmetom. Ob truplu je ležal velik kovček, v katere-

Osem noči se je Larry sprehajal po newyorških ulicah. Kdove ali ni že kdaj srečal Alfreda ali ga prehitel, pa tega ni opazil. Konec koncev Larry ni mogel ustaviti vsakega človeka srednjih let in srednje rasti.

V deveti noči se je Larry odločil, da bo prenehal z zasledovanjem. Stopil je v neko ekspresno restavracijo,

WENZEL BROWN

Raztrgana nogavica

fred Wilkins, mož umorjene. Tudi motiv je bil jasn. Emmeline ni bila niti lepa niti privlačna ženska. Vsi sosedje so soglasno izjavljali, da je bila prepirljiva in sploh sila neprijetna ženska. Čeprav so se zgražali nad zločinom, je bilo jasno videti, da niso skrivali simpatij za Alfreda Wilkinsa.

Detektiv Larry Fogarty, ki je moral raziskovati ta primer, seveda ni imel nobene simpatije za morilca. Zanj je bil vsak umor najokrutnejši zločin, zato je hotel najti morilca za vsako ceno. Toda kako naj najde človeka, ki je bil po vseh opisih, ki jih je dobil, povsem povprečen človek, kakršnih je v mestu, velikem kakor New York, več deset tisoč?

Čas zločina je po izpovedih sosedov lahko ugotovil. Nekako ob 20.30 tega večera so slišali Emmeline, kako kriči. To ni nikogar presenetilo, saj je bil takšen njen običajni razgovor z Alfredom. Nato je bilo iznenada vse tiho. Sočasno so zaslišali iz stanovanjskega tresk. Sosedje se niti takrat niso posebno vznemirili, ker so domnevali, da jo je Alfred v prepiru zopet izkupil. Čez nekaj trenutkov je bilo slišati iz stanovanja šum, kakor bi kdo po tleh vlekel težek predmet. Sosodje so postali radovedni, toda ne toliko, da bi se pobliže zanimali za enega od mnogih spopadov v družini Wilkins.

Umor so odkrili šele naslednji dan, ko je raznašalec mleka opazil, da vrata niso zaprta. Fant je nekolikokrat pozvonil, a ker se nihče ni oglašil, je stopil v stanovanje. Ko je za-

ga je Wilkins očitno hotel spraviti truplo. To bi ne bilo uspelo niti kakemu čarovniku, ker je bila Emmeline s svojimi sto in nekaj kilogrami prava pošast.

Larry Fogarty je skušal v stanovanju najti kako sled, ki bi mu pokazala, kje se je Alfred skrival po zločinu. Ta trud je bil popolnoma zaman. Videti je bilo, da Alfred ni imel ne prijatelja ne znanca niti se ni ukvarjal s kakim konjičkom. Sploh je bil Alfred povprečen in brezpomemben tip.

— Ne morem vam dati niti točnega opisa, — se je Larry pritoževal svojemu šefu. — Če bi ga bile vsaj zanimale ženske ali če bi hodil v kakšen klub, da bi ga zanimalo kegljanje, bi vsaj vedeli, kje naj ga iščemo. Toda tako? Kako naj ga najdem?

Med razgovorom se je medtem pojavilo zanimivo mnenje. Ne glede na to, koliko je Alfred sovražil svojo ženo, mu bo po dvajsetih letih zakona težko živeti brez nje. In gotovo ga bo motila osamljenost.

Saj je sicer rad imel družbo. Kadar koli je mogel, je odhajal v kavarno pri Charleyu. Ne toliko zaradi piva, ki ga je tam popil, ampak zaradi družbe, ki jo je tam našel. Toda Charleyeva kavarna je bila v neposredni bližini Alfredovega stanovanja, tako da ni bilo verjetno, da bi še po zločinu zahajal v to kavarno.

Toda kje naj ga išče? Larry ni verjel, da se bo morilec zatekel v kak manjši hotel. Verjetno bo na ulici iskal ljudi svoje vrste — osamljene, izgubljene, ki jih je dosti najti na ulicah, posebno ponoči.

da bi nekaj zaužil in popil skodelico kave. Medtem je opazoval goste.

Pogled mu je obstal na človeku, ki je sedel v kotu. Bil je zaposlen s krožniki, ki so stali pred njim. Nato je Larry opazil, da je imel človek nogavico na eni nogi raztrgano.

To je bilo v pozni jeseni in precej hladno. Človek je bil sicer povsem dobro oblečen in ni varčeval, ko si je bil naročil večerjo. A vendar je imel raztrgano nogavico. Zakaj?

Tu nekaj ni bilo v redu. Larry je to podzavestno čutil. Vzel je svojo skodelico in se preselil k mizi v kotu, za katero je sedel neznanec z raztrgano nogavico.

Larry je pričel temeljito motriti svojega soseda. Je imel sive ali modre oči? Je imel črne ali plave lase? Tega zares ni mogel takoj ugotoviti. Kdo bi sicer mogel opisati tega človeka? Bil je nekoliko zgrbljen, tako da je mogel težko ugotoviti njegovo višino in njegova leta.

Če je bil to Wilkins, je bilo Larryju povsem jasno, zakaj mu ljudje, ki so Wilkinsa poznali, niso mogli dati točnega opisa.

— Zdi se mi, da sem vas spoznal, — se je obrnil Larry do gosta ob njegovi mizi.

— Človek ni ničesar rekel, toda žlica mu je padla na krožnik.

— Vi ste Wilkins, ali ne?

— Domnevam, da ste policaj.

— Da.

— Saj se sploh nisem skrival. Nehotno sem se gibal po mestu, se sprehajal po ulicah in razmišljal, ali me

Priporočamo za izbiro

- Stanka Vilhar: **SENCE POD MATAJURJEM**, beneški Slovenci med drugo svetovno vojno, 400 str., ppl. 47.—
- Ivan Ribič: **STOPINJE V SNEGU**, partizanske povesti 160 str., br. 5.—
- Norbert Fryd: **KARTOTEKA ŽIVIH**, roman iz nacističnega koncentracijskega taborišča, 400 str., pl. 58.—
- Vasja Ocvirk: **V NOVO ZIMO**, roman iz partizanskih let, 232 str., ppl. 38.—
- Ivan Hmelak: **SOŠKA FRONTA**, spomini udeleženca prve svetovne vojne, 332 str., ilustr., ppl. 68.—
- **V OGNJU PREMINULI**, zapiski iz židovskega geta v nacistični dobi, 256 str., pl. 72.—
- Lojze Zupanc: **SONCE JE UMRLO**, spomini na trpljenje v nacističnem zaporu, 128 str., ppl. 26.—
- Matevž Hace: **LJUBEZEN IN OROŽJE**, zbirka partizanskih povesti, 228 str., pl. 38.—
- Dobrica Čosić: **DALEČ JE SONCE**, roman o junaških podvigih med osvobodilno vojno, 280 str., br. 26.—
- Aleksander Vojnovič: **KRI NI VSE**, roman o legendarnem pohorskem bataljonu, 328 str., pl. 46.—
- Ivan Maličič: **SKOZI PLAMENE PRVE SVETOVNE VOJNE**, knjiga spominov, 400 str., ilustr., ppl. 54.—
- Svelozar Ševo: **DESANT NA DRVAR**, zapiski o nemškem napadu na glavno poveljstvo jugoslovanske osvobodilne vojske, 208 str., ilustr., ppl. 38.—

Posamezne knjige lahko naročite tudi po pošti
Plačilo možno v obrokih.

KNJIGARNA „NAŠA KNJIGA“ CELOVEC, WULFENGASSE

Za dobro voljo

Mlad pesnik je izdal knjigo pesmi. Čez dva meseca je bil povabljen v neko družbo.

„Vaše pesmi pa dobro poznam. Kupila sem vašo knjižico,“ mu reče gostiteljica.

„Ah, tako, vi ste bili to?“ je navdušeno vzkliznil pesnik. Dotlej je bil namreč prodan le en izvod njegovih pesmi.

*

„Ali je res, Mira, da si prekinila s tistim mladim profesorjem?“

„Da, res je. Postajal je namreč od dne do dne bolj nemogoč. Pomisli, ko sem zadnjič zamudila na sestaneke, je zahteval, da mu prinesem pismeno opravičilo od očeta.“

*

„Ne razumem te, Janez, zakaj si vedno kupuješ tesne čevlje.“

„Dragi prijatelj, naj ti zaupam! Kadar človeka čevlji tiščijo, pozabi na vse druge skrbi, ki ga tarejo.“

*

Družina je zbrana pri obedu, juha je na mizi. Zunaj pa močno dežuje, zato pripomni mož:

„Voda in zopet voda, človek bi znozel!“

„Prav ti je, pa daj več denarja za gospodinjstvo, pa bo juha boljša,“ se razburja žena, ki moža ni razumela.

*

„Kako živiš z mlado ženko?“

„Prav dobro, ona meče vame lonce in sklede. Če me zadene, se veseli ona, če ne, pa se veselim jaz. Tako sva oba zadovoljna.“

*

Obupan Skot se boče zastrupiti in gre v lekarno po lizol.

„Prosim za en peni lizola.“

„Najmanjša količina, ki jo prodajamo, stane osem penijev,“ odgovori prodajalka.

„Hvala lepa, potem pa raje še živim!“ odgovori Skot.

*

„Zakaj neki imajo vozni red, ko pa vsi vlaki prihajajo in odhajajo z zamudo?“ negotuje potnik.

„Kako pa bi vi zdajle lahko ugotovili, da vlaki niso točni, če ne bi bilo voznega reda?“ ga skuša pomiriti železničar.

*

„Mamica, pravi Mibec na večer pred svojim rojstnim dnem, „če ti je vseeno, bi raje eno svečo in pet tort.“

*

On: „Veš, o svoji novi obleki bi se prej morala posvetovati s kako prijateljico.“

Ona: „Smešno, preneumno! Je že kdaj kakšen vojskovodja vprašal svojega sovražnika, kako in s kakšnim orožjem se naj bori zoper njega?“

ANDRE MYCHO

KRAVATA TETKE MELANIJE

Roger Bridon je imel zavidenja vredno zaposlitev pri neki zavarovalnici in zelo bogato teto Melanijo, ki je stanovala v ulici Kleber. Melanija pa je imela pohčerenko, ki ji je dala sladko ime Lelija Vermolin. Menda ni treba posebej poudarjati, da je bil Roger zaljubljen v Lelijo in ona v njega.

Med mladima človekoma je vladalo srečno sožitje do tistega dne, ko se je v njuno življenje vmešala navadna kravata, ki je vse pokvarila.

Tetka Melanija je menila, da bo svojemu nečaku, ki ga je imela nad vse rada, naredila posebno veselje, če mu bo za rojstni dan kupila kravato.

Kravata je imela široke proge vseh mogočih in nemogočih barv. Bila je naravnost strašna.

Ko je Roger sprejel kravato, je kar otrpnil od groze. „Nikoli si ne bi upal s tako kravato na cesto,“ je pomislil in jo spravil v spodnji predal komode za perilo.

Toda prišel je ponedeljek in z njim običajni obisk pri teti Melaniji.

„Hudiča, skoraj bi bil pozabil vzeti Melanijino kravato! To bi tetka pisano gledala!“ Ker pa ni hotel, da bi ga ljudje videli na cesti s tisto grdobijo okoli vratu, je kravato vtaknil v žep.

Ko je prišel v prvo nadstropje razkošne hiše v ulici Kleber, si je pred zrcalom na hodniku zavezal tetkino kravato. V sprejemnici je bilo okoli tetke Melanije, ki je sedela v naslanjaču pred kaminom, zbranih že nekaj gostov. Bila je naravnost vzneta nad vtisom, ki ga je naredil nanjo nečak z njenim darilom.

Šarmanca Lelija pa je prišla tisti večer že dokaj pozno, ko se je Roger že odpravil.

Opazovala ga je s komaj skritim preseneče-

njem in se za mladeničeve zaljubljene poglede še zmenila ni.

Ko sta ostali s tetko Melanijo sami, ji je rekla:

„Draga mati, vem, da si želite, naj se poročim z vašim nečakom, vendar vam moram povedati, da se nikoli ne bi hotela poročiti s človekom, ki nosi take nemogoče kravate!“

Lelijina odkritosrčnost je delovala na gospo Amalijo kot mrzla prha.

„Kakor želiš, deklica moja,“ ji je odgovorila z ledenomrzlim glasom.

Ko se je Roger teden dni pozneje spet pojavil v hiši tetke Amalije, s tisto kravato seveda, mu je tetka kar naravnost rekla:

„Prepričana sem, dragi Roger, da nikoli ne boš poročil take gosi, kot je Lelija. Samo pomisli, meni, da je tale kravata, ki sem ti jo kupila, neokusna...! Povedala sem ji kar naravnost, da mi ni več za njene obiske.“

Roger pa je deklo, ki ga je vedno bolj ljubil, skušal braniti:

„Morate razumeti, tetka, da je še premlada, da bi imela tako prefinjen okus kot vi.“

Ko se je poslovil, je seveda na hodniku spet zamenjal kravato. Toda nesreča nikoli ne počiva. Tetka Melanija se je prav takrat spomnila, da bi obiskala bolnega brata. Spustila se je z dvigalom in pred hišo trčila v nečaka.

Takoj je opazila spremembo.

„Hej?!“ je vzkliknila. „Kaj nisi imel še malo prej okrog vratu moje kravate?“

„Ne, tetka, motiš se. Dal sem jo v čistilnico.“

Tetka Melanija pa se ni dala prepričati. Malce je preiščevala, potem pa je vsa zaripla v obraz očitala nečaku:

„Lažeš, lažeš! Dobro se spominjam, da si jo imel še zgoraj v stanovanju. Vidim, gospod,

da se moja kravata tudi tebi zdi neokusna, pa je zato ne nosiš na ulici. Torej si se sprenevedal in me trafil z okusom, ki ga po tvojem očitno nimam. Pa dobro fant! Zavedaj se, da je bila to zadnja reč, ki si jo dobil od mene. Tudi k meni te več ni treba!“

Ubogi Roger je bil žalosten in razvedinjen. Tetki Melaniji pa žilica ni dala miru. Ko je vprašala brata po zdravju, je takoj izstrelila vprašanje:

„Se spominjaš, Karlo, tiste kravate, ki jo je prejšnji teden nosil pri meni Roger? Kakšna se ti zdi?“

„Bi res rada vedela za moje resnično mnenje?“

„Seveda, brez kakršne koli prizanesljivosti.“

„Torej, kravata je neokusna, skrajka grozna!“ Uboga gospa je obstala kot okamenela. Vsi v družini so namreč visoko čislali Karlov okus in ga imeli za nekakšnega modnega arbitra.

Tako strokovno izraženo mnenje ter isto, bolj ali manj prikrito izraženo mnenje Lelije in Rogerja, je prisililo darovalko, da razmisli o svojem stališču. Ker pa je bila po srcu dobra ženska, je sklenila mladima oprostili.

Nekaj dni pozneje je Roger izvedel, da bo tetka prisostvovala neki dobrodelni prireditvi, pa se je še sam odpravil tja. Seveda si je zavezal njeno kravato, ker si je hotel spet pridobiti njeno naklonjenost.

Že je hotel švigniti mimo nje, kakor da je ni opazil, takrat pa ga je ona prijela za roko in dejala:

„Poglej no, ti si tudi tukaj! Zelo me veseli. Pridita z Lelijo spet enkrat k meni. Vendar pa, za božjo voljo, nikar ne pridi s tole nemogočo kravato...“ je še dodala in mu hudomušno pomeljknila.

Avstrijski dogodki

Solnograška vabi turiste

Na Solnograškem je izšla zanimiva publikacija, ki posreduje vse potrebne podatke glede tujškega prometa v tej deželi. V njej je bilo obdelanih okoli milijon najrazličnejših podatkov iz vseh občin na Solnograškem. Med drugim ta publikacija opozarja, da bo na Solnograškem v letošnji poletni sezoni za turiste na razpolago 120 tisoč postelj, 50 plavalnih kopalnic (od tega 18 kurjenih), nadalje 16 pokritih in 13 obalnih kopalnic. Za tiste goste, ki hočejo svoj dopust preživeti na podeželju, bo v 71 vaseh na 520 kmetijah na razpolago 5200 tujskih postelj.

Milijarde za bolnišnice

V zadnjih desetih letih so izdatki za nove gradnje, za vzdrževanje izstopijo ter za nabavo inventarja v dunajskih bolnišnicah dosegli velikansko vsoto 1,8 milijarde šilingov. Kako drage so tovrstne gradnje, kaže primer nove hezgodne kirurgije, ki bo po dograditvi imela 144 bolniških postelj, gradbeni stroški pa bodo znašali 120 milijonov šilingov, torej povprečno skoraj milijon šilingov za posteljo.

Donosen tujski promet

Po poročilu avstrijske Narodne banke so devizni dohodki iz tujškega prometa letos januarja znašali 1,12 milijarde šilingov, kar je za 7 odstotkov več kot v istem mesecu lanskega leta; nasprotno pa so izdatki v višini 354 milijonov šil. ostali na isti višini kot lani. To pomeni, da so čisti dohodki iz turizma letos januarja dosegli 766 milijonov šilingov in so bili s tem za 11 odstotkov višji kot v istem času lani.

Cigarete s filtrom

Generalni direktor avstrijskih tobačnih tovarn je na tiskovni konferenci med drugim povedal, da je delež cigaret s filtrom pred desetimi leti znašal le 7 do 8 odstotkov, danes pa znaša že 70 odstotkov vseh prodanih cigaret. Poseben uspeh so zabeležili pri novi cigareti "Golden Smart", ki je prišla na trg šele lani jeseni, vendar so doslej prodali že 130 milijonov teh cigaret.

Avto-moto društvo Tržič

Letos obhaja avto-moto društvo v Tržiču 20-letni jubilej. V teh dvajsetih letih je društvo pripravilo 58 društvenih, meddruštvenih in mednarodnih tekmovanj, med katerimi je bilo tudi lansko svetovno prvenstvo v moto-crossu. Poleg tega je v okviru društva, ki je ob koncu minulega leta imelo že 650 članov, opravilo vozniške izpite doslej 3473 kandidatov. Letos aprila bo imelo društvo spet tri velike prireditve — državno prvenstvo v moto-crossu, svetovno prvenstvo v moto-crossu v kategoriji do 250 ccm in mednarodno dirko za pokal Karavank v kategoriji motorjev do 500 ccm.

Nagrajena prevajalca

Predsednik Društva književnih prevajalcev Slovenije dr. Franjo Smerdu je ob priložnosti obnega zbora tega društva podelil letošnje Sovretove nagrade za najboljšo dosežke v prevajanju literarnih in znanstvenih del. Janko Moder je prejel nagrado za umetniški prevod Pasternakovega romana „Dr. Živago“ in za roman Güntherja Grassa „Pločevinasti boben“, medtem ko je Kajetan Gantar dobil nagrado za svoj izbor „Rimske lirike“, ki jo je v večini tudi sam prevedel.

Hotel z otroškim vrtcem

Koprsko podjetje Stavbenik je prejšnji mesec začelo graditi novo dependanso za ludijski hotel Metropol. Ta dependansa bo zanimiva predvsem zaradi novosti, ki bo prva te vrste v Jugoslaviji: hotelski objekt bo namreč namenjen za starše, ki pridejo na dopust z otroci, za katere bo v hotelu urejen poseben otroški vrtec s celodnevni varstvom.

Zakon o avto cesti

V republiški skupščini SR Slovenije so te dni sprejeli končno odločitev o gradnji avtomobilske ceste od Sentilja na jugoslovansko-avstrijski meji prek Ljubljane do Nove Gorice na jugoslovansko-italijanski meji. Cesto bodo začeli graditi na dveh odsekih, in sicer Vrhnika—Postojna—Razdrto in Hoče—Leveč.

Sadna drevesca vseh vrst — češpljina in slivna po močno znižanih cenah — jagodičje in vinske trte oddaja

drevesnica
MARKO POLZER

p. d. Lazar pri Št. Vidu v Podjuni

RADIO PROGRAM

1. PROGRAM

Poročila: 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.15, 17.00, 19.00, 22.00, 23.00, 24.00.

Dnevne oddaje (razen sobote, nedelje in praznikov): 6.00 Pozdrav — 6.40 Jutranja opažanja — 6.45 Vesele melodije — 7.10 Včeraj zvečer v svetu — 7.20 Jutranja telovadba — 8.45 Dobrodošli z novicami — 9.00 Za prijatelje glasbe — 10.05 Magazin ob desetih — 11.00 Roman v nadaljevanju — 11.15 Opoldanski koncert — 13.00 Operni koncert — 13.45 Gospodarska poročila — 14.00 Slavni orkestri, slavni dirigenti — 15.00 Več uka, več znanja — 15.45 Koncertna ura — 16.30 Majhne dragocenosti — 17.10 Kulturna poročila — 17.30 Mladinska redakcija — 18.00 Večerni koncert — 18.55 Danes zvečer boste videli in slišali.

Sobota, 15. 3.: 6.09 Vesele melodije — 9.00 Smeh sodi k olik — 13.00 Srečanje z Avstrijo — 13.30 Tehnični razgled — 13.45 Iz opernega sveta — 14.30 Literarna delavnica — 15.00 Orkestralni koncert — 16.30 V žarišču — 17.10 Ex libris — 18.00 Evropa poje: Švedska — 18.30 Ljudska glasba iz Skandinavije — 19.20 Oddaja zveznega kanclerja — 20.00 Portret — 21.00 Avstrijski samostani — 22.10 Srce sveta — 23.10 Mala nočna glasba.

Nedelja, 16. 3.: 6.05 Vesele melodije — 8.05 Teden dni svetovnih dogodkov — 9.10 Satirična oddaja — 11.00 Iz gledališča — 11.15 Orkestralni koncert — 13.30 Stališče — 13.45 Operni koncert — 15.00 Ljubite klasiko — 16.30 Zene Evrope — 17.05 Znanstveni obzornik — 18.00 Samo veselje z glasbo — 19.10 „Lulu“, opera — 21.35 Komorna glasba — 22.10 Tribuna — 23.10 Glasba z Dunaja.

Ponedeljek, 17. 3.: 6.05 Odkrito povedano — 6.08 Agrarna politika — 6.13 Vesele melodije — 13.45 Avstrijska pripovedka — 17.10 Mednarodna radijska univerza — 17.30 Mladinska redakcija — 19.35 Raziskovalne naloge radia — 20.00 Teden lahke glasbe — 21.00 Ne bojte se glasbe — 21.30 Pesniki in filozofi v politiki — 22.10 Znanje časa — 23.10 Sodobna glasba.

Torek, 18. 3.: 6.05 Preden odidete — 6.12 Vesele melodije — 13.45 „Vojna in pesniki“ — 17.10 Obisk raziskovalcev — 19.35 Pogled v literarne revije — 19.45 Pesmi in balade — 20.00 Spectrum Austriac — 21.00 Človekovi možgani — 21.30 Klavirsko delo Franza Schuberta — 23.20 Studio nove glasbe.

Sreda, 19. 3.: 6.05 Odkrito povedano — 6.09 Vesele melodije — 13.45 Tuji pripovedniki — 17.10 Naravoslovje — 17.30 Mladinska redakcija — 19.35 Življenje ob knjigah — 20.00 Orkestralni koncert — 21.30 Naš planet Zemlja — 22.10 „Beg k zvezdam“, kriminalna igra — 23.10 Sodobna glasba.

Četrtek, 20. 3.: 6.05 Preden odidete — 6.09 Oddaja delavske zbornice — 6.12 Vesele melodije — 13.45 „Vmesna postaja“ — 17.10 Češki lirik Otokar Brezina — 17.30 Raziskovalno delo visokih šol — 19.35 Kulturno-politične perspektive — 19.45 Sansoni — 20.00 Potovanja po Evropi: Turčija — 21.00 Sonatina — 21.15 V žarišču — 22.30 Kraljica instrumentov — 23.10 London-Pariz-Rim.

Petek, 21. 3.: 6.05 Nobeđen ne bo zmagal — 6.09 Oddaja delavske zbornice — 6.13 Vesele melodije — 13.45 Vesela pripovedka — 17.10 Iz sveta upodablajoče umetnosti — 17.30 Mladinska redakcija — 19.35 Sodobni nemški romani — 20.00 „Skrbi brez bede in beda brez skrbi“ — 21.20 Komorni koncert — 22.10 Kriminalna igra — 23.10 Glasba z Dunaja.

REGIONALNI PROGRAM

Poročila: 5.00, 5.50, 6.30, 7.45, 10.00, 12.45, 17.00, 19.00, 20.00, 22.00, 23.00.

Dnevne oddaje (razen sobote, nedelje in praznikov): 5.00 Pozdrav — 5.40 Jutranja opažanja — 5.45 Kmetijska oddaja — 6.05 Jutranja telovadba — 8.05 Zvečer jutranji pozdrav — 9.00 Šolska oddaja — 11.30 Kmetijska oddaja — 11.45 Za avtomobiliste — 12.00 Opoldanski zvonovi — 13.05 Objave — 14.00 Za ženo — 14.15 Slovenska oddaja — 15.30 Otroška ura — 16.00 Koncert po željah — 18.15 Odmev časa — 18.45 Šport — 18.55 Lahko noč otrokom — 19.03 Pregled sporeda.

Sobota, 15. 3.: 5.05 Ljudske viže — 5.50 Obvestila za kmetijske delavce — 7.55 Naš hišni vrt — 8.20 Prijubljene melodije — 11.00 Naša lepa domovina — 13.50 Za zbiralec znamk — 14.00 Zabavni koncert — 15.00 Koroški roman — 15.30 Koncert po željah — 17.10 Vesele sobotno popoldne — 18.00 Vaš konjiček — 18.40 Koroški profili — 20.10 Na dobro sosedsstvo — 22.25 Plesna glasba po naročilu.

Nedelja, 16. 3.: 6.35 Ko se taja sneg v gorah — 7.00 Vesela budnica — 8.05 Kmetijska oddaja — 8.15 Kaj je novega — 9.45 Dunajski zajtrk z glasbo — 10.30 Radijska pripovedka — 11.00 Popoldanski koncert — 12.03 Za avtomobiliste — 13.10 Ogledalo Mestnega gledališča — 13.25 Glasbeni desert — 13.45 Domovina vabi: misli h koroškemu jubilejnemu letu — 14.30 Koncert po željah — 16.30 Življenje in delo bratov Schrammel — 17.05 Plesna glasba — 18.15 Pisane note — 18.30 Pogovor o umetnosti — 18.45 Priljubljene in zapojte — 19.00 Nedeljski šport — 19.30 Govori deželni glavar Sima — 19.40 Deželni razgled — 20.10 Karl Panzenbeck — 21.30 „Andante parodibile“.

Ponedeljek, 17. 3.: 5.05 Ljudske viže — 9.00 Papirnata poplava — 9.30 Ljudska glasba sveta: Izrael — 10.05 Trgovca našega časa — 10.45 Ameriška literatura — 11.00 Ljudska glasba iz Nižje Avstrijske — 13.45 Glasba po kosilu — 14.00 Dojenčki iščejo bodoči poklic — 15.00 Nova koroška pesem — 15.15 Koroški knjižni kotiček — 16.00 Venček melodij — 16.45 Koroška literatura: Hans Leb — 17.10 Lep je bil čas — 19.15 Kaj menite vi? — 20.10 Radijska igra — 21.30 Ljudska glasba sosedov.

Torek, 18. 3.: 5.05 Ljudska glasba — 8.15 Davčno pravo — 8.20 Prijubljene melodije — 9.00 Rusija pripoveduje — 9.30 Dežela ob Dravi — 11.00 Ljudska glasba — 13.45 Za koroško mladino — 14.00 Uspešni mož in njegova žena — 15.00 Komorna glasba — 16.00 Venček melodij — 16.45 Poplava informacij — 17.10 Avstriji o Avstriji — 18.00 Oddaja delavske zbornice — 19.15 Slišiš pesmico — 20.10 Orkestralni koncert — 21.30 Zabavni koncert.

Sreda, 19. 3.: 5.05 Godba na pihala — 8.15 Prijubljene melodije — 9.00 Pravljice iz vsega sveta — 9.30 Prijubljene glasovi v opereti — 10.15 Človek v družbi — 11.00 Ljudska glasba — 13.45 Glasba po kosilu — 15.00 Pogovor o znanstvenih knjigah — 15.15

Koroško pesništvo — 15.30 Koroška včeraj in danes — 16.00 Venček melodij — 16.45 Na obisku v koroškem studiu — 17.10 Koncert po željah — 18.00 Kulturni problemi dežele Koroške — 19.15 Na obisku pri koroških zbiorih — 20.10 Zgodovina salzburških predmestij — 21.15 Staroavstrijska silkanica.

Četrtek, 20. 3.: 5.05 Pihalna godba za začetek dneva — 8.15 Prijubljene melodije — 9.00 Revolucija in njeni otroci — 9.30 Godalna skupina Wilhelm Dumka — 10.05 Svet otroka — 10.35 Problemi mladine — 10.45 Vesele zgodbe — 11.00 Pokrajina v ljudski pesmi in glasbi — 13.45 Glasba po kosilu — 15.00 Otroška ura — 15.30 Ura pesmi — 16.00 Venček melodij — 16.45 Znanost iz prve roke — 17.10 V dunajski kaverntni kavarni — 18.00 Oddaja kmetijske zbornice — 19.15 Veselo in zabavno — 20.10 Koroški hišni koledar — 21.00 Prepevamo in pripovedujemo o deželi Drave.

Petek, 21. 3.: 5.05 Pihalna godba — 8.15 Prijubljene melodije — 9.00 Veliki prizor — 9.30 Po štajerskem — 10.05 Cestni promet in ti — 10.15 O temeljih države — 11.00 Godci, zaigrajte — 13.45 Glasba po kosilu — 15.00 Komorna glasba — 15.30 Glasba za mladino — 16.00 Venček melodij — 16.45 Literatura iz štajerske — 17.10 Konec tedna z glasbo — 18.00 Koroška avto- in motorevija — 19.15 Veselo in zabavno — 20.10 Zveneča alpska dežela — 21.10 Pogovor čez mejo — 22.25 Preko meja.

SLOVENSKE ODDAJE

Sobota, 15. 3.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

Nedelja, 16. 3.: 7.00 Duhovni nagovor — 5 pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Ponedeljek, 17. 3.: 14.15 Informacije — Za našo vas — 18.00 Za našo knjižno polico.

Torek, 18. 3.: 14.15 Informacije — Koroška kronika — Športni mozaik — Cerkev in svet.

Sreda, 19. 3.: 14.15 Informacije — Za gospodarstvo — Jager pa jaga.

Četrtek, 20. 3.: 14.15 Informacije — Solistična glasba — Pomenek s starši.

Petek, 21. 3.: 14.15 Informacije — Iz ljudstva za ljudstvo — Koroški kulturni pregled.

RADIO LJUBLJANA

Poročila: 4.30, 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 19.30, 22.00, 23.00.

Dnevne oddaje (razen ob nedeljah in praznikih): 5.30 Svetujemo vam — 6.00 Napotki za turiste — 6.50 Danes za vas — 7.00 Telesna vzgoja — 8.00 Pregled sporeda — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki — 12.00 Na današnji dan — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.00 Prireditve dneva in pregled sporeda — 13.10 Obvestila — 13.30 Priporočajo vam — 15.00 Komentarji — 16.00 Vsak dan za vas — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.10 Obvestila — 19.15 Glasbene razglednice — 22.00 Pregled sporeda za naslednji dan — 23.05 Literarni nokturno.

Sobota, 15. 3.: 8.08 Glasbena matineja — 8.55 Radijska šola — 9.25 Narodno-zabavne melodije — 9.50 Naš avtoštop — 12.10 Iz zakladnice glasbene preteklosti — 12.40 Makedonske narodne pesmi — 14.05 Glasbena pravljica — 14.30 V vedrem ritmu — 15.40 Naš podlistek — 17.05 Gremo v kino — 17.35 Zborovsko petje — 18.15 Vsako soboto „Top-pops 11“ —

AVSTRIJA

Sobota, 15. 3.: 10.00 Svetovno hokejsko prvenstvo (Češkoslovaška : Kanada) — 16.15 Listamo v silkanici — 16.40 Za mladino — 17.05 Za zbiralec znamk — 17.30 Srečanje z živalmi — 18.00 Tedenski obzornik — 18.25 Kultura aktualno — 18.50 Dober večer v soboto pravi Heinz Conrads — 19.30 Čas v sliki in tedenski komentar — 20.06 Šport — 20.15 Gala večer gramofonske plošče — 22.15 Šport — 22.45 Čas v sliki — 22.55 Dvoboj ob krmilu, kriminalni film.

Nedelja, 16. 3.: 15.00 Za otroke — 15.25 Za mladino — 15.50 Kontakt — 16.00 Svetovno hokejsko prvenstvo (Sovjetska zveza : Švedska) — 18.00 Iz moje knjižnice — 18.30 Operni vodič — 19.00 Čas v sliki in vprašanje tedna — 19.30 šport — 20.15 Epitaf za kralja — 21.30 čas v sliki — 21.40 Svetovno hokejsko prvenstvo (Češkoslovaška : Amerika).

Ponedeljek, 17. 3.: 18.00 Nasveti za potrošnike — 18.25 Podoba Avstrije — 18.50 Valerija in pustolovščina — 19.30 Čas v sliki — 20.06 šport — 20.15 Lopovi proti lopovom — 21.05 Poštni predal 7000 — 21.15 Telešport — 22.15 Čas v sliki — 22.25 Ustinov in Orbit.

Torek, 18. 3.: 18.00 Angleščina — 18.25 Kultura aktualno — 18.50 Kamor nas veter ponese — 19.30 Čas v sliki — 20.06 šport — 20.15 Risarji in variete — 21.20 Svetovno hokejsko prvenstvo (Sovjetska zveza : Kanada).

Sreda, 19. 3.: 10.00 Šolska oddaja — 11.00 Ne poročite se v Monte Carlu — 12.30 Telešport — 16.30 Za otroke — 17.10 Modelarstvo — 17.35 Mala športna abeceda — 18.00 Francoščina — 18.25 Podoba Avstrije — 18.50 Televizijska kuhinja — 19.30 Čas v sliki — 20.06 šport — 20.15 Prometni razgledi — 21.00 In vedno privlačuje ženska — 22.30 Čas v sliki — 22.40 Svetovno hokejsko prvenstvo (Češkoslovaška : Švedska).

Četrtek, 20. 3.: 10.00 Kaj lahko postanem — 10.30 Biblije v avstrijski narodni knjižnici — 11.00 Angleška literatura — 11.30 Pisan denar z vsega sveta — 12.00 Na poti z električno lokomotivo — 18.00 Italijanščina — 18.25 šport — 18.50 Donavske zgodbe — 19.30 Čas v sliki — 20.06 šport — 20.15 Periferija — 22.05 Čas v sliki — 22.15 Literarni salon.

Petek, 21. 3.: 10.00 Šolska oddaja — 10.30 Mikroskop — 11.00 Dvoboj ob krmilu, kriminalni film — 16.00 Svetovno hokejsko prvenstvo (Kanada : Švedska) — 18.00 Človek v vesolju — 18.25 Podoba Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.06 šport — 20.15 Dunaj po notah — 21.15 Časovni dogodki — 22.15 Čas v sliki — 22.25 Svetovno hokejsko prvenstvo (Češkoslovaška : Sovjetska zveza).

18.50 S knjižnega trga — 19.15 Poje Majda Sape — 20.00 Spoznavajmo svet in domovino — 21.30 Iz foteleke radia Koper — 22.15 Oddaja za naše izseljence — 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden.

Nedelja, 16. 3.: 6.00 Dobro jutro — 7.30 Za kmetijske proizvajalce — 8.05 Radijska igra za otroke — 9.05 Zabavno glasbena oddaja — 10.05 Še pomnite, tovariši — 10.30 Pesmi borbe in dela — 10.45 Voščila — 11.50 Pogovor s poslušalci — 13.30 Nedeljska reportaža — 13.50 Novi ansambli domačih viž — 14.05 Popolne ob zabavni glasbi — 14.30 Humoreska tedna — 15.05 Nedeljsko športno popoldne — 17.05 Operni koncert — 17.30 Radijska igra — 18.15 Brahmsova komorna in solistična glasba — 20.00 Zabavno glasbena oddaja — 22.15 Sretni večer — 23.15 Zaplešimo ob glasbi velikih orkestrrov.

Ponedeljek, 17. 3.: 8.08 Glasbena matineja — 8.55 Za mlade radovedneže — 9.10 Cilibanov svet — 9.30 Paleta zvokov — 12.10 Pianistka Janine Andrade — 12.40 Koncert pihalnih orkestrrov — 14.05 Lepe melodije — 14.35 Voščila — 15.40 češke in slovaške narodne pesmi — 17.05 Iz opere „Čarobna piščal“ — 18.35 Mladinska oddaja — 19.15 Poje Marjana Deržaj — 20.00 Simfonični orkester RTV Ljubljana — 22.15 Za ljubitelje jazza — 23.15 Lahko noč s pevci zabavne glasbe.

Torek, 18. 3.: 8.08 Opera matineja — 8.55 Kako so naši pradedje tlačnili — 9.25 Morda vam bo všeč — 12.10 Poje tenorist Mario del Monaco — 12.40 Slovenske narodne pesmi — 14.05 Glasbena dejavnost mladih — 14.25 Popoldanski koncert lahke glasbe — 15.45 Jezikovni pogovori — 17.05 Simfonični orkester RTV Ljubljana — 18.15 V torko nasvidenje — 18.45 Pota sodobne medicine — 19.15 Poje Alenka Pinterič — 20.00 Radijska igra — 21.15 Deset pevcev, deset melodij — 22.15 Jugoslovanska glasba — 23.15 Plesni orkestri in ansambli zabavne glasbe.

Sreda, 19. 3.: 8.08 Glasbena matineja s Chopinom — 8.55 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.10 Iz glasbenih šol — 9.30 Majhni ansambli zabavne glasbe — 12.40 Od vasi do vasi — 14.05 Koncert za odh — 14.35 Voščila — 15.40 Naš podlistek — 17.05 Mladina sebi in vam — 18.15 Naši umetniki izvajajo skladbe Oliviera Messiaena — 18.40 Naš razgovor — 20.00 Ti in opera — 22.15 S festivalov jazza — 23.15 Nočni vrtljak zabavnih zvokov.

Četrtek, 20. 3.: 8.08 Opera matineja — 8.55 Potovanja v Indijo — 9.25 Iz zakladnice resne glasbe — 12.10 Iz opere „Veronika Deseniška“ — 12.40 Pihalni orkestri na koncertnem odru — 14.05 Mladina poje — 14.25 Operetne melodije — 14.45 Mehurčki — 15.40 Baritonist Marcel Ostaševski — 17.05 Simfonični koncert — 18.15 Iz naših studiov — 18.45 Naši znanstveniki pred mikrofonom — 19.15 Poje Elda Viler — 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Večer s slovensko pesnico Sašo Vegri — 22.15 Klavirsko in violinska glasba Ernesta Blocha — 23.00 V gosteh pri tujih radijskih postajah — 23.30 Lahko noč z jugoslovanskimi pevci zabavne glasbe.

Petek, 21. 3.: 8.08 Skladbe Heriberta Svetela — 8.55 Pionirski tednik — 9.25 Morda vam bo všeč — 10.15 Pri vas doma, vmes otvorite prireditve smučarskih skokov „Planica 69“ — 12.10 Sopranistka Nada Zrimškova in baritonist Ervin Ogner — 12.40 Čez polja in potoke, vmes prireditve „Planica 69“ — 14.05 Koncert lahke glasbe — 14.35 Voščila — 15.20 Napotki za turiste — 17.05 Človek in zdravje — 17.15 Koncert po željah poslušalcev — 18.15 Razgledi po zabavni glasbi — 18.45 Na mednarodnih križpotjih — 19.15 Poje Lado Leskover — 20.00 Tekmovanje amaterskih zborov — 20.30 Izbrana dela Leaša Jančaka — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih — 22.15 Iz nove poljske simfonije literature — 23.15 Lahko noč s priljubljenimi pevci zabavne glasbe.

TELEVIZIJA

JUGOSLAVIJA

Sobota, 15. 3.: 8.55 Kongres ZKJ — 15.30 Svetovno hokejsko prvenstvo (Češkoslovaška : Kanada) — 17.45 Po domače — 18.15 Mladinska igra — 19.15 S kamero po svetu — 19.40 Za boljši jezik — 20.00 Dnevnik — 20.35 Zabavno glasbena oddaja — 21.35 Rezervirano za smeh — 22.00 Maščevalci — 22.50 Kažipot — 23.10 Poročila in kongres ZKJ.

Nedelja, 16. 3.: 9.00 Madžarska oddaja — 9.25 Poročila — 9.30 Narodna glasba — 10.00 Kmetijska oddaja — 10.50 Doktorji — 11.40 Planica od Bloudka do Goriška — 11.50 Kažipot — 13.30 šahovski komentar — 14.00 Planica nekdanj in danes — 14.30 šport — 16.00 Svetovno hokejsko prvenstvo (Sovjetska zveza : Švedska) — 18.15 Ne boj sel — 20.00 Dnevnik — 20.35 Samci, humoreska — 21.20 Videofon — 21.35 športni pregled — 22.00 Dnevnik.

Ponedeljek, 17. 3.: 9.35 Šolska oddaja — 10.30 Ruščina — 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 14.45 Šolska oddaja — 15.40 Ruščina — 16.10 Angleščina — 16.45 Madžarska kulturna panorama — 17.35 Otroška oddaja — 18.00 Po Sloveniji — 18.30 Znanstvena oddaja — 18.50 Vrnitev jazza — 19.20 Znanost in mi — 20.00 Dnevnik — 20.35 Prek mrtvih, drama.

Torek, 18. 3.: 9.35 Šolska oddaja — 10.30 Angleščina — 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 14.45 Šolska oddaja — 15.40 Angleščina — 16.10 Francoščina — 17.45 Risanka — 18.00 Grand variete — 18.20 Po sledah napredka — 18.40 Novost iz studia 14 — 19.05 Obiščite z nami Pariz — 20.00 Dnevnik — 20.45 Svetovno hokejsko prvenstvo (Sovjetska zveza : Kanada) — 22.15 Orožniki, italijanski film — 23.45 Poročila.

Sreda, 19. 3.: 9.35 Šolska oddaja — 17.15 Madžarski pregled — 17.45 Festival otroške pesmi — 18.50 Skrivnosti narave — 19.15 Glasbena oddaja — 20.00 Dnevnik — 20.35 Niti našega življenja, mladinsko tekmovanje — 21.35 Ekran na ekranu — 22.35 Poročila — 22.45 šport.